

ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Διάλεξη: Παρασκευή 5 Δεκεμβρίου 2008, ώρα: 18:30,
στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Καβάλας

Ομιλητής: Κώστας Βαλεοντής
Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)

Η ελληνική ορολογία ως βασικός παράγοντας για το μέλλον της ελληνικής γλώσσας

... Όπως είναι φανερό η γλώσσα – η κάθε γλώσσα – για να αναπτύσσεται και να παραμένει «ζωντανή» θα πρέπει κάθε στιγμή να είναι σε θέση να περιγράφει – με δικά της στοιχεία – τη σύγχρονη γνώση, τη σύγχρονη πραγματικότητα. Αυτό για την Ελληνική Γλώσσα σημαίνει: *ελληνικές λέξεις και όρους, ελληνικά μορφολογικά και συντακτικά στοιχεία, ελληνικά προφορικά και προσωδιακά στοιχεία*. Με το επίθετο «ελληνικός» εδώ εννοούμε αυτόν που «προσιδιάζει στην Ελληνική Γλώσσα», αυτόν που ανήκει ή ταιριάζει στο γλωσσικό σύστημά της και υπακούει στους κανόνες της. *Αλλιώς για ποια ανάπτυξη και επιβίωση μπορούμε να μιλήσουμε;*

1. Οι «ειδικοί όροι» και η διάχυσή τους στη «γενική γλώσσα»

Ακούμε ή λέμε συχνά «αυτό είναι ειδικός όρος», ή «αυτό είναι τεχνικός όρος», ή ακόμα και το όχι πολύ σωστό «αυτό είναι ορολογία», εννοώντας ότι η λέξη ή η φράση που είχαμε χρησιμοποιήσει λίγο πριν δεν ανήκει στη συνήθη, γενική, καθημερινή γλώσσα, αλλά έχει κάποιο ιδιαίτερο περιεχόμενο γιατί αφορά κάποιο «ειδικό» θεματικό – ή γνωστικό – πεδίο· δηλαδή: επιστήμη, κλάδο, τομέα, απασχόληση, επάγγελμα, ειδικότητα, τέχνη, ή τεχνική – *ειδικό τμήμα*, γενικά, του *ανθρώπινου επιστητού*.

Πού τελειώνει όμως η απλή, γενική, γλώσσα και από πού αρχίζουν οι *ειδικές γλώσσες*¹, οι γλώσσες των *ειδικών θεματικών πεδίων*, που η καθεμιά τους χαρακτηρίζεται από το ότι, εκτός από τα μέσα που της παρέχει η *γενική γλώσσα*, χρησιμοποιεί και «*είδια*»² (ISO, 2000: [1], [8]) *γλωσσικά μέσα έκφρασης*, όπως *ορολόγιο* (σύνολο όρων) και *φρασεολόγιο* (σύνολο φράσεων) ή ακόμα και *υφολογικά* και *συντακτικά γνωρίσματα*; Σε πόση έκταση στη σημερινή γενική ελληνική γλώσσα χρησιμοποιούνται καθημερινά «ειδικοί όροι» από αντίστοιχα «ειδικά θεματικά πεδία»; Πόσο μπορούμε να απογυμνώσουμε την *γενική γλώσσα* από τους *όρους* αυτούς; Η *γενική γλώσσα* περιέχει μόνο *λέξεις* σαν τις λέξεις: *ζω, περπατώ, τρώω, πίνω, κοιμάμαι, δουλεύω, ξεκουράζομαι, αγαπώ, μισώ, θέλω, σπíti, τραπέζι, καρέκλα, κρεβάτι, ύπνος, δουλειά, γραφείο, χρήματα, ...;*

Η απάντηση στα ερωτήματα αυτά δεν είναι δύσκολη· μπορούμε να βοηθηθούμε σημαντικά αν

1 Δεδομένου ότι τούτη η ομιλία πραγματεύεται έννοιες από τον τομέα της Ορολογίας, όπως είναι αναμενόμενο χρησιμοποιεί και τους αντίστοιχους όρους από την ειδική γλώσσα του τομέα αυτού. Οι όροι αυτοί μέσα στο κείμενο εμφανίζονται πλαγιότυποι (τουλάχιστον την πρώτη φορά που αναφέρονται) και, επιπλέον, συμπεριλαμβάνονται σε ένα μικρό ελληνοαγγλικό γλωσσάριο στο τέλος του κειμένου.

2 «ειδικά» με την αυστηρή έννοια του «είδους» στη *σχέση γένους-είδους* της Λογικής

«ξεφυλλίσουμε» προσεκτικά ένα σύγχρονο γενικό λεξικό³ της νέας ελληνικής. Θα διαπιστώσουμε ότι οι λέξεις που χρησιμοποιούμε στη «γενική» γλώσσα – και είναι καταγεγραμμένες σε ένα «γενικό λεξικό» – κατά ένα πολύ μεγάλο ποσοστό (ίσως και 30-40%) είναι λέξεις-όροι που προέρχονται από ειδικά πεδία. Βέβαια, υπάρχουν και χρησιμοποιούνται στη γενική γλώσσα, γιατί αντιπροσωπεύουν «γνώσεις» από τα πεδία αυτά που έχουν διαδοθεί και διαχυθεί στην κοινή γλώσσα μέσω της οικογένειας, του σχολείου, της εργασίας και της κοινωνικής ζωής, ή εφαρμογές γνώσεων από τα πεδία αυτά που επηρεάζουν την καθημερινή ζωή, απασχόληση ή ψυχαγωγία μας και, επομένως, δεν μπορεί παρά να εμπεριέχονται – άλλοτε συχνά άλλοτε σπάνια – και στο λόγο μας.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι με τυχαία επιλογή 5 σελίδων από ένα σύγχρονο γενικό λεξικό (Γ. Μπαμπινιώτης, 1998: [2]) (βλέπε και παράρτημα Α) είχαμε συνολικά 123 λέξεις από τις οποίες οι 46 είναι λέξεις-όροι από 25 ειδικά θεματικά πεδία, ανήκουν δηλαδή, βασικά, στις ειδικές γλώσσες των πεδίων αυτών, αλλά έχουν περάσει και χρησιμοποιούνται – άλλες συχνά άλλες σπάνια – στη γενική γλώσσα. Μερικές από αυτές τις λέξεις– με σειρά συχνότητας χρήσης – είναι: *επίθεση, επίθετο, επιθεώρηση, συμπίεση, σύμπλεγμα, συμπλέκτης, φωταγωγός, γεννήτρια, επιθηλίωμα, μουσίτσα, μουσουργός, μουσώνας, συμπιεστής, συμπιεστότητα, συμπλεγματικός, συμπλεκτικός, σύμπλευση, επίθεμα, συμπίλημα, φωταύγεια*. Στα σχετικά θεματικά πεδία περιλαμβάνονται πεδία όπως: *ιατρική, φυσική, γλωσσολογία, μουσική, ναυσιπλοΐα, θέατρο, λογοτεχνία, ποίηση, στρατός, ψυχολογία, γεωγραφία, ζωολογία, ηλεκτροτεχνία, τηλεπικοινωνίες, μηχανές, οικοδομική, χημεία*.

Η εκπαίδευση συντελεί σημαντικά σ' αυτήν τη διάχυση των γνώσεων – επομένως και των όρων – των ειδικών γλωσσών στη γενική γλώσσα. Δεν είναι μόνο τα γλωσσικά «μαθήματα» που διδάσκουν «γλώσσα» στο μαθητή. Σχεδόν κάθε ένα από τα «μαθήματα» που διδάσκονται στα σχολεία αποτελεί και δικό του θεματικό πεδίο, περιγράφεται και μεταδίδεται στο μαθητή μέσω μιας ειδικής γλώσσας, πολλοί από τους όρους της οποίας μένουν και εμπλουτίζουν το λεξιλόγιο του μαθητή. Για έναν απόφοιτο λυκείου λέξεις-όροι ή ακόμα και φράσεις που αντιπροσωπεύουν μαθηματικές έννοιες όπως «τετράγωνο», «μεσοκάθετος», «ορθή γωνία», «τετραγωνική ρίζα», «διακρίνουσα», «συνάρτηση», «παράγωγος», του είναι οικείες και μπορεί να τις χρησιμοποιεί στον γενικό λόγο του, τόσο με την κυριολεκτική όσο και με διάφορες μεταφορικές σημασίες τους⁴.

2. Η έννοια ως φορέας και ο όρος ως μεταφορέας της γνώσης

Η γνώση, όμως, δεν περιέχεται σ' αυτό καθαυτό το Λεξικό⁵ μιας γλώσσας, αλλά στις **έννοιες** που περιγράφονται και αποδίδονται μέσω των **λέξεων** του Λεξικού. Μπορεί να αποστηθίσει κανένας ένα ολόκληρο λεξικό, μέχρι την τελευταία λέξη του· δεν θα έχει αποκτήσει καμιά άλλη γνώση – εκτός από το να το «παπαγαλίσει» ολόκληρο – αν δεν έχει μάθει ταυτόχρονα την αντιστοίχιση **λέξεων** ή **πολυλεκτικών μονάδων** με τις μονάδες της γνώσης, που είναι οι **έννοιες**.

Οι **έννοιες**⁶ είναι **μονάδες γνώσης** που δημιουργούνται στον ανθρώπινο νου και αντιπροσωπεύουν, ατομικά ή ομαδοποιημένα, τα **αντικείμενα** της εξωτερικής και της εσωτερικής πραγματικότητας του ανθρώπου. Όταν

³ Με τον όρο «γενικό λεξικό της νέας ελληνικής» θεωρούμε ένα σύνηθες λεξικό της σημερινής φάσης της ελληνικής γλώσσας που απευθύνεται στο ευρύ κοινό.

⁴ Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η μαθηματική γλωσσική έκφραση «εντός και επί τα αυτά» που χρησιμοποιείται μεταφορικά από κάποιον για να δηλώσει ότι δεν θα βγει ή δεν θα πάει πουθενά (θα μείνει εντός: στο σπίτι, ή στην πόλη) και θα ασχολείται με τα συνηθισμένα πράγματα (επί τα αυτά).

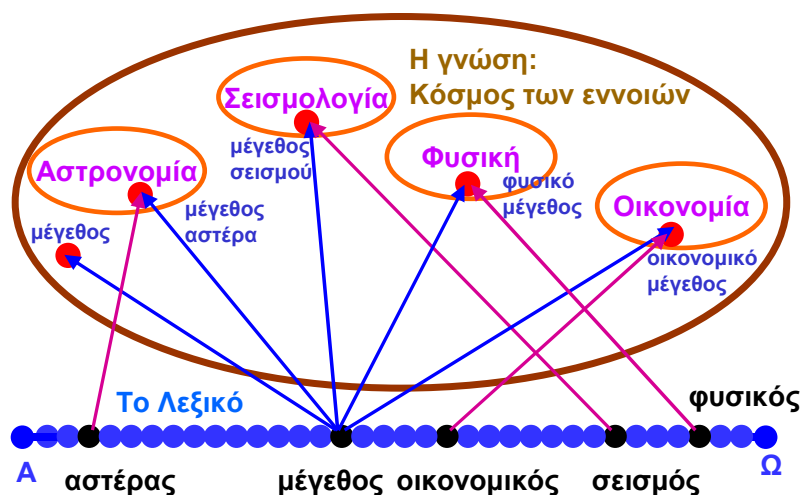
⁵ Με τον όρο «Λεξικό» (με κεφαλαίο λάμδα) μια γλώσσας εννοούμε το σύνολο όλων των λέξεων μιας γλώσσας.

⁶ Η έννοια ως σύλληψη του νου, αποτελεί βασική μονάδα της αντίληψης του κόσμου και ανάγεται στον Πλάτωνα και στον Αριστοτέλη, τον θεμελιωτή της κλασικής Λογικής, η οποία απετέλεσε την αφετηρία και βάση της σημερινής Λογικής (βλέπε και Παπανούτσος, 1974: [9]).

αφερόμαστε σε ένα ατομικό «αντικείμενο» (όπως είναι π.χ. τα αντικείμενα: Παρθενώνας, Καβάλα, το στίλο μας, το επάγγελμά μας, το χτεσινοβραδινό όνειρό μας, ο αριθμός δέκα, ...) ανακαλούμε στο νου μας ορισμένους μοναδικούς «συνδυασμούς χαρακτηριστικών» με τους οποίους έχουμε αντιστοιχίσει τα αντικείμενα αυτά στο νου μας: αυτοί οι συνδυασμοί χαρακτηριστικών είναι οι έννοιες «Παρθενώνας», «Καβάλα», «το στίλο μας», «το επάγγελμά μας», «το χτεσινοβραδινό όνειρό μας», «το δέκα», οι οποίες, εν προκειμένω, λέγονται *ατομικές έννοιες*. Όταν τώρα αναφερόμαστε στα ίδια αντικείμενα όχι όμως ατομικά, αλλά το καθένα ως μέλος μιας ομάδας αντικειμένων με ορισμένα «κοινά χαρακτηριστικά» ανακαλούμε στον νου μας πάλι ορισμένους μοναδικούς «συνδυασμούς χαρακτηριστικών» με τους οποίους έχουμε αντιστοιχίσει όλα τα αντικείμενα της αντίστοιχης ομάδας. αυτοί οι συνδυασμοί χαρακτηριστικών είναι οι έννοιες «αρχαίος ναός», «πόλη της Ελλάδας», «στίλο», «επάγγελμα», «όνειρο», «φυσικός αριθμός», οι οποίες, εν προκειμένω, λέγονται *γενικές έννοιες*. Κάθε έννοια μπορεί να δηλωθεί περιγραφικά με μια φράση, τον *ορισμό* της, ενώ μπορεί να αποδοθεί (*κατασημανθεί*) είτε λεκτικά, με ένα **όνομα** ή με έναν **όρο**⁷, είτε μη λεκτικά με ένα **σύμβολο**.

Έτσι, ενώ το Λεξικό (*σύνολο λέξεων*) είναι μια ακολουθιακή (συνήθως αλφαβητική) παράθεση των λέξεων μιας γλώσσας, ο κόσμος των *εννοιών*, ο κόσμος της *γνώσης* που υπάρχει πίσω από αυτό, έχει τη δική του δομή που αποτελείται από συστήματα και υποσυστήματα εννοιών. Ανάμεσα στα δύο σύνολα (σύνολο λέξεων, σύνολο *ονομάτων* και *όρων*) δεν υπάρχει ένα προς ένα αντιστοιχία.

Στο σχήμα 1 απεικονίζεται το Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας σε μια γραμμική παράθεση από την πρώτη λέξη που αρχίζει από Α ως την τελευταία που αρχίζει από Ω. Η μεγάλη έλλειψη πάνω από το Λεξικό παριστάνει τη *Γνώση* που είναι διαμερισμένη στα διάφορα *θεματικά πεδία*: είναι σχεδιασμένα (ως μικρές ελλείψεις) τα πεδία *Αστρονομία*, *Σεισμολογία*, *Φυσική* και *Οικονομία*. Ο *διαπεδιακός χώρος* παριστάνει την απλή, κοινή γνώση που δεν υπάγεται σε κανένα συγκεκριμένο ειδικό *θεματικό πεδίο* και που χρησιμοποιείται κοινά από όλα τα πεδία.

Σχήμα 1 Η γνώση αποτελείται από έννοιες και περιγράφεται με ονόματα και όρους, που αποτελούνται από μία ή περισσότερες λέξεις (Παραδείγματα όρων: μέγεθος, μέγεθος αστέρα, μέγεθος σεισμού, φυσικό μέγεθος, οικονομικό μέγεθος)

⁷ Τα ονόματα κατασημαίνουν *ατομικές έννοιες* (έννοιες που καλύπτουν μεμονωμένα αντικείμενα) ενώ οι *όροι* κατασημαίνουν *γενικές έννοιες* (έννοιες που καλύπτουν ομάδες αντικειμένων).

Από τις λέξεις του Λεξικού έχουν επιλεγεί οι λέξεις: *αστέρας, μέγεθος, οικονομικός, σεισμός, φυσικός*.

Οι κουκκίδες μέσα στην «έλλειψη» της Γνώσης και στις ελλείψεις των θεματικών πεδίων παριστάνουν *έννοιες*. Οι έννοιες που έχουν σχεδιαστεί στο σχήμα είναι οι ακόλουθες πέντε έννοιες:

Έννοια (περιγραφή/ορισμός)	Όρος	Θεματικό πεδίο	Λέξεις
<i>Το πόσο μεγάλο είναι κάτι</i>	μέγεθος	γενική γλώσσα	μία
<i>το πόσο λαμπρός είναι ένας αστέρας</i>	μέγεθος αστέρα	Αστρονομία	δύο
<i>το πόσο πολλή είναι η ενέργεια που απελευθερώνει ένας σεισμός</i>	μέγεθος σεισμού	Σεισμολογία	δύο
<i>μετρήσιμη οντότητα της Φυσικής</i>	φυσικό μέγεθος	Φυσική	δύο
<i>μετρήσιμη οντότητα της Οικονομίας</i>	οικονομικό μέγεθος	Οικονομία	δύο

Σε κάθε έννοια του σχήματος καταλήγουν βέλη που ξεκινούν από τις λέξεις του Λεξικού που χρειάζονται για να κατασημανθεί (ονοματοδοτηθεί/οροδοτηθεί) η αντίστοιχη έννοια. Είναι άμεσα κατανοητό ότι οι όροι που αντιπροσωπεύουν τις έννοιες μπορεί να αποτελούνται από μία λέξη (να είναι *μονολεκτικοί όροι* ή *μονόλεκτα*), πολύ συχνά όμως αποτελούνται από δύο ή περισσότερες λέξεις (είναι *δίλεκτα*, *τρίλεκτα*, γενικά *πολύλεκτα*). Είναι επόμενο ότι εκτός από την *περιγραφή* και η *μετάδοση* της γνώσης δεν μπορεί να γίνει αλλιώς παρά με τη χρήση των *όρων* – που είναι οι *παραστάσεις των εννοιών* – και ότι οι *λέξεις* μόνες τους δεν φτάνουν γι' αυτόν το σκοπό.

Το σχήμα 2 δείχνει σχηματικά τη μετάδοση της γνώσης από έναν άνθρωπο (*αποστολέα*) **A** σε έναν άλλον άνθρωπο (*παραλήπτη*) **Π**. Η *γνώση* διατυπώνεται γλωσσικά (μετατρέπεται σε *γλώσσα*), από τον *αποστολέα*, με τη χρήση των κατάλληλων *όρων* και διαβιβάζεται μέσω του *καναλιού μετάδοσης* (είτε προφορικής ομιλίας μέσω του ατμοσφαιρικού αέρα ή μέσω τηλεφώνου ή ραδιοπομπού, είτε γραπτού κειμένου τυπωμένου σε χαρτί ή ηλεκτρονικού κειμένου σε δισκέτα ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, είτε με άλλον τρόπο) ως *γλώσσα* στον *παραλήπτη*, ο οποίος μέσω της αντίστροφης μετατροπής αποκτά τη *γνώση*. Είναι φανερό ότι για να γίνει η «αντίστροφη μετατροπή» ο παραλήπτης Π πρέπει να *γνωρίζει* – ή αν ως τότε δεν γνώριζε πρέπει να *μάθει* – όλους τους απαραίτητους *όρους* (δεν εννοούμε βέβαια «*παπαγαλία τους όρους*» αλλά μαζί με τις αντίστοιχες *έννοιες*!).

Σχήμα 2 Η γνώση μετατρέπεται από τον αποστολέα σε γλώσσα με τη χρήση των *όρων*, μεταδίδεται ως γλώσσα μέσω του εκάστοτε καναλιού μετάδοσης και στη λήψη μέσω της αντίστροφης μετατροπής – πάλι με τη χρήση των *όρων* – αποκτάται από τον παραλήπτη ως γνώση

Αυτή η αμφίδρομη κίνηση από τη γνώση στη γλώσσα και αντίστροφα, αυτή η «αένη διαδρομή» θα μπορούσε να συμπυκνωθεί σε δύο προτάσεις: *Αδιάλειπτα η γλώσσα, μέσω των όρων, περιγράφει και μεταδίδει τη γνώση*· και αντίστροφα: *Αδιάλειπτα η γνώση, μέσω των όρων, αναπτύσσει και εμπλουτίζει τη γλώσσα*.

Το επιστημονικό πεδίο που ασχολείται με τη συστηματική περιγραφή και τη μετάδοση της γνώσης μέσω των *όρων* είναι η *Ορολογία*. Αναλυτικότερα η *Ορολογία* ασχολείται:

- με τη μελέτη και περιγραφή των *σχέσεων* μεταξύ των *εννοιών* κάθε *θεματικού πεδίου* και την

συγκρότηση των *συστημάτων εννοιών* του εν λόγω πεδίου,

- με την περιγραφή των *εννοιών* των θεματικών πεδίων μέσω των *ορισμών* τους και με τη μελέτη της *κατασήμανσής* τους με *ονόματα* και *όρους* ή με *σύμβολα*, δηλαδή με τη μελέτη των *σχέσεων* αντιστοιχίας μεταξύ *εννοιών* και *όρων*, ή – ταυτόσημα – μεταξύ *γνώσης* και *γλώσσας*,
- με τη δημιουργία νέων τέτοιων αντιστοιχιών σε περιπτώσεις *νέων εννοιών* – που προκύπτουν από τη συνεχή ανάπτυξη της γνώσης – μέσω της αντιστοίχισης (*κατασήμανσης*) των νέων εννοιών με υπάρχουσες *λέξεις* ή *φράσεις* ή με νεόκοπες λέξεις (*νεολογισμούς*)
- με την συγκριτική εξέταση των ίδιων *συστημάτων εννοιών* σε διάφορες γλώσσες και την επισήμανση, διατύπωση και τυποποίηση⁸ των σχέσεων μεταξύ των *ισοδύναμων όρων* σε δύο ή περισσότερες γλώσσες.
- με την, μέσω της πληροφορικής τεχνολογίας, δημιουργία, επεξεργασία, παρουσίαση και διαχείριση *ορολογικών δεδομένων* και την παραγωγή έντυπων και/ή ηλεκτρονικών ορολογικών προϊόντων όπως *ορολογικών λεξικών/λεξιλογίων/γλωσσαρίων* καθώς και *βάσεων* και *τραπεζών ορολογικών δεδομένων*.

Εν ολίγοις, η Ορολογία μελετά, οργανώνει, εμπλουτίζει και αναπτύσσει τις ειδικές γλώσσες των διάφορων θεματικών πεδίων ώστε να περιγράψουν και μεταφέρουν σωστά τις αντίστοιχες γνώσεις⁹.

Η *γνώση* δεν σταματά να αυξάνεται και να προάγεται συνεχώς· και αυτό γιατί είναι συνυφασμένη με τον ίδιο τον άνθρωπο· είναι η κατ' εξοχήν ιδιότητα του ανθρώπου. Μην ξεχνάμε ότι ο σημερινός άνθρωπος ανήκει στο είδος **homo sapiens** που, ελληνικά, αποδίδεται συνήθως ως **άνθρωπος ο σοφός** ή **άνθρωπος ο έμψρων**, αλλά θα μπορούσε να αποδοθεί και ως **άνθρωπος ο γινώσκων** ή **άνθρωπος ο επιστάμενος**¹⁰, ο άνθρωπος δηλαδή που *γεύεται τη γνώση* που αποκτά, αυτός που κατέχει και εφαρμόζει τη γνώση.

Μιλώντας σήμερα για ανάπτυξη και προαγωγή της γνώσης, έχουμε υπόψη μας την ανάπτυξη και προαγωγή των διάφορων θεματικών πεδίων, που συνεπάγεται δημιουργία/απόκτηση νέας γνώσης σε καθένα από αυτά, οργάνωση και διάδοση αυτής της γνώσης και συν τω χρόνω εφαρμογή της στην καθημερινή βιωτική και πολιτισμική μας δραστηριότητα.

Για να δώσουμε μια παραστατική εικόνα για τη σπουδαιότητα που έχει η ανάπτυξη της γνώσης στην ανάπτυξη της κάθε γλώσσας και εν προκειμένω της ελληνικής, μπορούμε να φανταστούμε (Βαλεοντής, 1988: [3]) ότι η *γενική* ελληνική γλώσσα παριστάνεται με έναν **κύκλο F₀** (βλέπε σχήμα 3). Μέσα στον κύκλο αυτόν ενυπάρχει το *γενικό μέρος* του *Λεξικού*, όλες οι λέξεις δηλαδή της γενικής γλώσσας, οι τύποι της, η γραμματική της, το συντακτικό της, οι δομές της, οι τρόποι της, οι όροι της και τα λοιπά γνωρίσματά της· και όλα αυτά από όλες τις μέχρι σήμερα φάσεις της από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Κάθε *ειδική γλώσσα*, η

⁸ Η «τυποποίηση» των *σχέσεων ισοδυναμίας* μεταξύ των *όρων* σε διάφορες γλώσσες που αποδίδουν την ίδια *έννοια* είναι ο ακρογωνιαίος λίθος του οικοδομήματος της Τυποποίησης, μιας δραστηριότητας η οποία «άνθησε» στον 20ό αιώνα και στο έργο της οποίας στηρίζεται σε πολύ μεγάλο μέρος η παγκόσμια τεχνολογική ανάπτυξη και παραγωγή. Πρότυπα (εθνικά όπως πρότυπα **ΕΛΟΤ**, ευρωπαϊκά όπως πρότυπα **EN** των **CEN**, **CENELEC**, **ETSI**, και παγκόσμια όπως πρότυπα **ISO**, **IEC**, **ITU**) καθορίζουν την ομοιόμορφη και ομαλή λειτουργία όλων των σύγχρονων συστημάτων επικοινωνίας, παραγωγής, μεταφοράς, συναλλαγών, κάθε οργανωμένης πτυχής της κοινής ζωής μας. Τα μέλη των επιτροπών τυποποίησης πριν σχεδιάσουν και «μαστορέψουν» κοινές προδιαγραφές μεθόδων, δοκιμών, προϊόντων και διεργασιών που θα είναι το ίδιο κατανοητές από οποιονδήποτε πολίτη ενός κράτους (εθνικό πρότυπο), πολίτη των κρατών της Ευρώπης (ευρωπαϊκό πρότυπο) ή πολίτη οποιουδήποτε από τα 110 κράτη όλου του Κόσμου που συμμετέχουν στην παγκόσμια τυποποίηση (Διεθνές Πρότυπο) πρέπει πρώτα να καθιερώσουν μια *αναμφίσημη γλώσσα επικοινωνίας* στην οποία υπάρχει *αμφιμονοσήμαντη* αντιστοιχία μεταξύ των *εννοιών* και *όρων* του σχετικού θεματικού πεδίου. Αυτό σημαίνει ότι στα πρότυπα πρέπει κάθε όρος να αντιστοιχεί σε μία και μόνη έννοια και κάθε έννοια να αντιστοιχεί σε έναν και μόνο όρο. Αυτοί, λοιπόν, οι εμπειρογνώμονες τυποποιητές του θεματικού πεδίου αναγκάζονται πολύ συχνά να σχεδιάσουν και «μαστορέψουν» τους *όρους* της ειδικής γλώσσας του θεματικού πεδίου και στη συνέχεια να προχωρήσουν στη διατύπωση των «απαιτήσεων» των προτύπων (Φιλόπουλος, 1999: [7]).

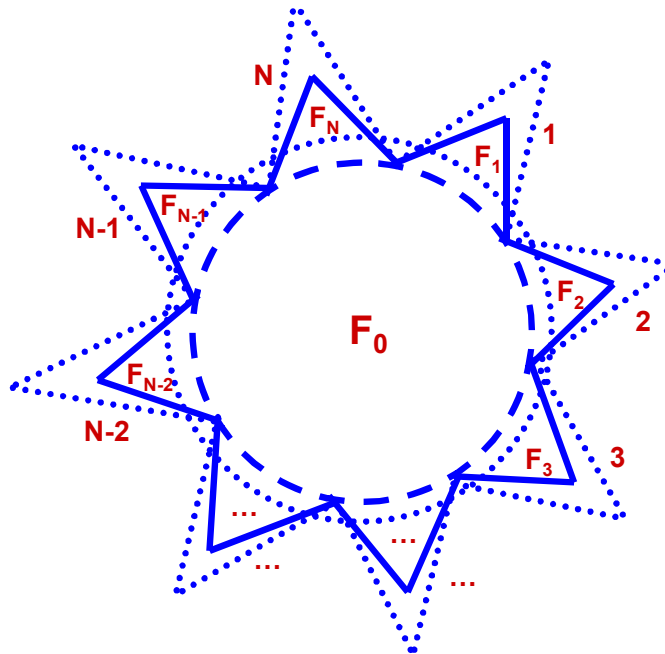
⁹ Πολλά στοιχεία και ιστορικές αναφορές σχετικά με τις φάσεις εξέλιξης της Ορολογίας ως επιστήμης δίνονται στον τόμο *«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ»* του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου – ΙΕΛ (Κατσογιάννου & Ευθυμίου, 2003: [6]), από όπου ο αναγνώστης μπορεί να αντλήσει σημαντικές πληροφορίες.

¹⁰ **sapiens**, -ntis: μετοχή ενεστώτος του λατινικού ρήματος (Τσακαλώτος: [4]) **sapio** = κυριολ. **γεύομαι**, μεταφ. **φρονώ** αλλά και **επίσταμαι** (= *γυρνίζω πώς να πράξω* (Δημητράκος, 1964: [5])).

γλώσσα ενός ειδικού *θεματικού πεδίου*, χρησιμοποιεί στοιχεία από τον κύκλο της γενικής γλώσσας και επιπλέον διάφορα «είδια» γλωσσικά μέσα έκφρασης που παριστάνονται (βλέπε σχήμα 3) με μια μικρή τριγωνική περιοχή F_N , $N = 1, 2, 3, \dots$ η οποία προσφύεται ακτινοειδώς στον κύκλο F_0 .

Κάθε στιγμή, το σύνολο της Ελληνικής Γλώσσας είναι η *ένωση*¹¹ της γενικής γλώσσας με τις ειδικές γλώσσες όλων των ειδικών θεματικών πεδίων: $F_0 \cup F_1 \cup F_2 \cup \dots$

Στη βάση της τριγωνικής περιοχής ενός θεματικού πεδίου, που είναι πιο κοντά στον κύκλο της γενικής γλώσσας, υπάρχουν τα πιο διαδεδομένα στοιχεία της ειδικής γλώσσας, αυτά που με την ανάπτυξη του θεματικού πεδίου και την ευρύτερη εφαρμογή του στις ανθρώπινες δραστηριότητες *διαχέονται* σιγά-σιγά στη γενική γλώσσα και *διευρύνουν τον κύκλο* F_0 . Στην κορυφή του τριγώνου ενυπάρχουν τα πιο σπάνια στοιχεία της ειδικής γλώσσας, τα νεοπαγή στοιχεία τη νέας γνώσης που είναι προσιτή μόνο στους εμπειρογνώμονες του θεματικού πεδίου· εκεί είναι η *αιχμή* της έρευνας που διασχίζει το *άγνωστο* μετατρέποντάς το σε *γνωστό*. Και καθώς η αιχμή προχωρεί ακτινικά προς τα έξω· η ειδική γνώση του πεδίου εμπλουτίζεται συνεχώς με *νέες έννοιες* που χρειάζονται *νέους όρους* για να αποδοθούν.

20

Σχήμα 3 Το «αστέρι» της γλώσσας. Ο κύκλος της γενικής γλώσσας με τις «ακτίνες» των ειδικών γλωσσών $F_1, F_2, \dots, F_N$ των θεματικών πεδίων. Όσο αναπτύσσονται τα ειδικά θεματικά πεδία, τόσο διευρύνεται και ο κύκλος F_0 από τους όρους που διαχέονται και χρησιμοποιούνται στη γενική γλώσσα

Όπως είναι φανερό, η γλώσσα – η κάθε γλώσσα – για να αναπτύσσεται και να παραμένει «ζωντανή» θα πρέπει κάθε στιγμή να είναι σε θέση να περιγράφει – με δικά της στοιχεία – τη σύγχρονη γνώση, τη σύγχρονη πραγματικότητα. Αυτό για την ελληνική γλώσσα σημαίνει *ελληνικές λέξεις και όρους, ελληνικά μορφολογικά και συντακτικά στοιχεία, ελληνικά προφορικά και προσωδιακά στοιχεία*. Με το επίθετο «ελληνικός» εδώ εννοούμε αυτόν που «προσιδιάζει στην Ελληνική Γλώσσα», αυτόν που ανήκει ή ταιριάζει στο γλωσσικό σύστημά της και υπακούει στους κανόνες της. Αλλιώς για ποια ανάπτυξη και επιβίωσή της μπορούμε να μιλήσουμε;

¹¹ Η *ένωση* δύο συνόλων A και B είναι ένα σύνολο Γ που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία (μέλη) τόσο του A όσο και του B. Η πράξη της ένωσης συμβολίζεται με $\cup$. Είναι δηλαδή $\Gamma = A \cup B$.

3. Η κυκλοφορία της γνώσης και η Κοινωνία της Πληροφορίας

Η γνώση, όμως, σήμερα σε πολύ μικρό βαθμό δημιουργείται στην Ελλάδα, ή, για να ακριβολογήσουμε, στην *Ελληνική Γλώσσα*. Πεδία αιχμής όπως η *Τεχνολογία Πληροφοριών*, οι *Τηλεπικοινωνίες*, η *Ιατρική*, η *Βιολογία* αναπτύσσονται – ασφαλώς και με τη συμβολή λαμπρών Ελλήνων επιστημόνων στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό – «σε άλλες γλώσσες» και κυρίως στην αγγλική. Δυστυχώς ακόμα και οι επιστημονικές εργασίες Ελλήνων επιστημόνων που δημοσιεύονται στα διεθνή επιστημονικά περιοδικά είναι γραμμένες σε άλλη γλώσσα (κυρίως στα αγγλικά) και δεν μεταφράζονται για να κυκλοφορούν και στα ελληνικά, ενώ μάλιστα πολλές από αυτές – όπως στη *Γλωσσολογία* – έχουν ως αντικείμενο έρευνας την ίδια την ελληνική γλώσσα!. Αυτό σημαίνει ότι ακόμα και η γνώση που κατέχουν πολλοί Έλληνες επιστήμονες που ερευνούν στα διάφορα *μέτωπα* των αναπτυσσόμενων θεματικών πεδίων είναι *ξενόγλωσση*...

Έτσι αυτό που συνήθως λέμε, ότι δηλαδή σήμερα η γνώση στην Ελλάδα είναι εισαγόμενη, δεν είναι τελείως ακριβές. Το ακριβές είναι ότι: *σήμερα η γνώση είναι στην Ελληνική Γλώσσα εισαγόμενη*.

Η *διεθνοποίηση της Επιστήμης* είναι μια από τις μεγάλες κατακτήσεις του ανθρώπου, γιατί αποτελεί την κατάργηση των στεγανών της γνώσης και τη διάθεση των αποτελεσμάτων και επιτευγμάτων της σε ολόκληρο τα ανθρώπινο γένος. Από τα πρώτα βήματα της επιστήμης, αυτή η *διεθνοποίηση* ενείχε και το σπέρμα της επικράτησης κάποιας ή κάποιων συγκεκριμένων γλωσσών· των γλωσσών επικοινωνίας των επιστημόνων μεταξύ τους. Έτσι, από τις ρίζες και τις απαρχές της στην Αρχαία Ελλάδα η Επιστήμη διαδόθηκε ανά τον κόσμο με την Ελληνική Γλώσσα – στην οποία διατυπώθηκαν πάμπολλες από τις πρώτες επιστημονικές αλήθειες – ενώ αργότερα πήρε τη σκυτάλη και η Λατινική. Σήμερα στην *διεπιστημονική επικοινωνία* πολύ λίγες γλώσσες χρησιμοποιούνται· και όλες τις επισκιάζει η αγγλική. ***Σήμερα, δηλαδή, η γνώση παράγεται κυρίως στην αγγλική γλώσσα και σε όλες σχεδόν τις άλλες γλώσσες είναι εισαγόμενη***.

Τα πορίσματα της Επιστήμης, οι νέες γνώσεις, όμως, για να γίνουν κοινές για τους λαούς θα πρέπει να διατυπωθούν για τον καθένα στη γλώσσα του· για μας φυσικά στην Ελληνική Γλώσσα. Αυτό γίνεται σήμερα, σε ένα βαθμό, από την εκπαίδευση· αλλά από την παρεχόμενη εκπαίδευση ως την σωστή *ελληνική παιδεία* υπάρχει μεγάλη απόσταση. Στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, εκεί που πρέπει να απλοποιείται και να εκλαϊκεύεται η γνώση για να προκαλεί το ενδιαφέρον και να αφομοιώνεται από το μαθητή, υπάρχουν *ελλείμματα*: *έλλειμμα* συντονισμένης διαπεδικής οργάνωσης της παρεχόμενης γνώσης· *έλλειμμα* διαπεδικής επικοινωνίας· *έλλειμμα* συνέχειας και συνέπειας· *έλλειμμα* ποιότητας και ελληνικότητας μετάδοσης¹² της γνώσης. Σε ό,τι αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση, εκεί όπου καταρτίζονται επιστήμονες, εκεί όπου πρέπει να γίνεται εμβάθυνση στη γνώση, πέρα από το *έλλειμμα* σε «ελληνικά συγγράμματα» υπάρχει και η *ορολογική πολυτυπία*, όχι μόνο μεταξύ καθηγητών της ίδιας ειδικότητας όπου ο καθένας χρησιμοποιεί δικούς του όρους, αλλά μερικές φορές παρατηρείται ασυνέπεια και πολυτυπία μέσα σε ένα και το αυτό σύγγραμμα (στο μισό βιβλίο μια έννοια να αποδίδεται με έναν όρο και στο άλλο μισό η ίδια έννοια να αποδίδεται με άλλον όρο!)¹³.

¹² Για να μην υπάρξει παρεξήγηση με τον όρο «ελληνικότητα μετάδοσης της γνώσης» εννοούμε «ελληνόγλωσση περιγραφή και μετάδοση της γνώσης». Δεν είναι δυνατόν λ.χ. να χρησιμοποιούνται σχολικά εγχειρίδια με κείμενα που βρίθουν ξενόγλωσσων όρων.

¹³ Δεν θέλουμε να πούμε ότι φταίει οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί της ανώτατης βαθμίδας· τουλάχιστον όχι όλοι και όχι αποκλειστικά· φταίει και ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα πανεπιστημιακά συγγράμματα ως αποτέλεσμα εκφυλισμού της δωρεάν διάθεσής τους στους φοιτητές και της μη ανάλογης αποζημίωσης των συγγραφέων τους.

Γνώση, όμως, μεταδίδουν επίσης τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και ο τύπος: κάτω από την πίεση της επικαιρότητας οι *ειδήσεις* που μεταφέρουν *νέα γνώση*, όταν μάλιστα αφορούν *θεματικά πεδία αιχμής*, είτε περιγράφονται με ξενόγλωσσους όρους είτε με «ελληνικούς» όρους που έχουν επιλεγεί με προφανή προχειρότητα από «αναρμόδια» άτομα που δεν έχουν καμία σχέση με την εν λόγω γνώση. Πολλοί από τους όρους αυτούς – είτε ξενόγλωσσοι είτε σαφώς λανθασμένοι ελληνικοί – «περνούν» στο ευρύ κοινό και δημιουργούν αργότερα προβλήματα στην Ορολογία του σχετικού θεματικού πεδίου.

Μεγάλη θα ήταν η συμβολή στην υγιή ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας αν οι Έλληνες επιστήμονες που συμμετέχουν και συνεισφέρουν – τόσο εντός όσο και εκτός Ελλάδος – στην ερευνητική φάση της όλης ανθρώπινης προσπάθειας, **ενισχύονταν στο να μεταφέρουν την «υπό διαμόρφωση» ακόμα γνώση στα ελληνικά**. Τότε δεν θα μας κατέκλυζαν οι ξενόγλωσσοι όροι με τους ραγδαίους ρυθμούς που μας κατακλύζουν σήμερα, **αφού η Ελληνική Γλώσσα θα παρακολουθούσε εκ του σύνεγγυς την ανάπτυξη της γνώσης** στα διάφορα θεματικά πεδία.

Σήμερα, πέρα από την διεθνοποίηση της Επιστήμης, μέσω της ηλεκτρονικής/πληροφορικής ανάπτυξης και *διαδικτύωσης* μέσω του *Ίντερνετ*, «*διεθνοποιούνται*» συνεχώς και άλλοι τομείς των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Έτσι έχουμε μια σειρά τομέων που, αφού πάρουν τον προσδιορισμό «*ηλεκτρονικός*» (*ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ηλεκτρονικό εμπόριο, ηλεκτρονικό κατάστημα, ηλεκτρονικό βιβλίο, ηλεκτρονικές τραπεζικές συναλλαγές, ηλεκτρονική μάθηση κ.ά.*), ανοίγονται και απευθύνονται στο *διεθνές κοινό* μέσω του παγκόσμιου πληροφορικού δικτυακού ιστού του *Ίντερνετ*. Σ' αυτό το *γιγαντιαίο δίκτυο* οι όποιοι *χρήστες* είναι ταυτόχρονα *πομποί* και *δέκτες, αποστολείς* και *παραλήπτες* γνώσης: και αυτή η ανταλλαγή γνώσης δεν γίνεται μόνο ανάμεσά τους αλλά και ανάμεσα στον καθέναν από αυτούς και στα πολυπληθή δικτυακά συστήματα παροχής παντοειδών υπηρεσιών, μέσα από τις αντίστοιχες **χρηστο-δικτυακές διεπαφές**¹⁴ (αγοράς ή πώλησης προϊόντων, παροχής διάφορων υπηρεσιών όπως τραπεζικών, συμβουλευτικών, επιχειρηματικών, ενημερωτικών, διαφημιστικών κτλ.).

Η **είδηση ή γνώση** που μπορεί να παρασταθεί με μορφές κατάλληλες (όπως *σημεία, σύμβολα, εικόνες, ήχους*) για ανακοίνωση, αποθήκευση ή επεξεργασία – και επομένως μπορεί να αποσταλεί, να μεταδοθεί και να παραληφθεί, δηλαδή να **διακινηθεί** – ορίζεται ακριβώς ως **πληροφορία**¹⁵. Και όσα προαναφέραμε στην προηγούμενη παράγραφο δεν αποτελούν παρά μορφές διακίνησης της πληροφορίας για ποικίλους σκοπούς.

Αυτή, λοιπόν, η οντότητα, η «**πληροφορία**», αυτή η διακινούμενη γνώση, αποτελεί σήμερα ένα σημαντικό «αγαθό» που συν τω χρόνω γίνεται σημαντικότερο: γι αυτό και λέμε ότι έχει ήδη αρχίσει μια νέα εποχή: η εποχή της **Κοινωνίας της Πληροφορίας**. Το αγαθό *πληροφορία* διακινείται ταχύτερα ανά τον κόσμο μέσω του *παγκόσμιου διαδικτυακού ιστού* του *Ίντερνετ* και δίνει μεγάλη ελευθερία κινήσεων και σαφή πλεονεκτήματα σ' αυτόν που το διαθέτει: πλησιάζει δε η μέρα που θα είναι κυριολεκτικά «φτωχός» όποιος δεν έχει *προσωπικό ηλεκτρονικό υπολογιστή* και *πρόσβαση στο Ίντερνετ*.

Εύκολα μπορεί κανένας να αντιληφθεί το ρόλο που παίζει η **γλώσσα** ως βασικός κώδικας για τη μετάδοση της γνώσης σ' αυτήν την κυκλοφορία της *πληροφορίας*: οι λεγόμενοι **γλωσσικοί πόροι** αποτελούν βασική

¹⁴ Για να βεβαιώσουμε «του λόγου το αληθές» όταν ισχυριστήκαμε παραπάνω ότι η γνώση, σήμερα, παράγεται κυρίως στην αγγλική γλώσσα – ενώ στην ελληνική γλώσσα είναι εισαγόμενη και πρέπει έγκαιρα να αποδίδονται όλοι οι ξενόγλωσσοι νέοι όροι στα ελληνικά ώστε να μην περνούν ως «*αναφομοίωτα δάνεια*» στη γλώσσα μας – παραθέτουμε – όπως έχουμε ήδη αναφέρει – στο τέλος τούτου του κειμένου ένα μικρό ελληνοαγγλικό ορολογικό λεξιλόγιο. Η αντιστοίχιση ορισμένων **ελληνικών** όρων με τα **αγγλικά** ισοδύναμα τους, θα διευκολύνει – και δυστυχώς! – πολλούς αναγνώστες να κατανοήσουν το **ελληνικό** κείμενο!..

¹⁵ Ο ορισμός είναι από το Διεθνές Πρότυπο IEC 50(701) [10] (Ελληνικό Πρότυπο: ΕΛΟΤ 1300.1: [11]): το συμπέρασμα ανάμεσα στις δύο παύλες δικό μας.

υποδομή για το σκοπό αυτό. *Γλωσσικά στοιχεία* (κείμενα εγγράφων, κείμενα προδιαγραφών, στοιχεία παραστατικών, προφορική ομιλία) που *πληροφοριοποιούνται* με κατάλληλα μέσα και μετατρέπονται σε *ψηφιακά δεδομένα* και στη συνέχεια διακινούνται ηλεκτρονικά και αφού φτάσουν στον προορισμό τους *αποπληροφοριοποιούνται* και διατίθενται για χρήση, τεράστιες *τράπεζες* ή μικρότερες *βάσεις δεδομένων*, που διαθέτουν το *περιεχόμενό* τους δωρεάν ή επ' αμοιβή, *πληροφοριακά/ ενημερωτικά στοιχεία* διαθέσιμα σε όποιον τα αναζητήσει, *γλωσσικοί θησαυροί* ή *επιγραμματικά λεξικά* (γενικά ή ειδικά), *μονόγλωσσα* ή *πολύγλωσσα*, κ.ά. αποτελούν μορφές του διακινούμενου γλωσσικού υλικού ενώ η *αναζήτηση* και *άντλησή* τους απαιτεί τη χρήση ειδικών *λογισμικών εργαλείων* (λ.χ. *μηχανών αναζήτησης*). Κλειδί σ' αυτήν τη διεργασία αποτελεί η χρήση των **όρων** και ιδιαίτερα των διαγλωσσικών **ισοδυναμιών όρων** που εξασφαλίζονται χάρη στην εργασία της *Ορολογίας*.

Η διάθεση προϊόντων – και ιδιαίτερα προϊόντων που περιλαμβάνουν και «γλωσσική» διάσταση, όπως π.χ. προϊόντων λογισμικού – σε περισσότερες από μία αγορές, στο πλαίσιο της λεγόμενης «*παγκοσμιοποίησης*», προϋποθέτει την «*τοπικοποίηση*» των προϊόντων αυτών σε καθεμιά από τις υπόψη αγορές. Αυτή, όμως, βασίζεται σε τυποποιημένα *ορολόγια* και καθιερωμένες *διαγλωσσικές ισοδυναμίες όρων*.

Για να κατακτήσει η Ελληνική Γλώσσα, και να διατηρήσει, την θέση που της αξίζει στο *Ίντερνετ* και στην Κοινωνία της Πληροφορίας χρειάζονται¹⁶ οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις:

- Δημιουργία, οργάνωση, εξάπλωση και συνεπής ενημέρωση και εμπλουτισμός ελληνόγλωσσου *περιεχομένου* (*βάσεις δεδομένων, ιστόθυρες, ιστότοποι* κτλ.),
- Δημιουργία και εξάπλωση αξιόπιστων και εύχρηστων δικτυακών *εργαλείων πλοήγησης, αναζήτησης, καταφόρτωσης, αναφόρτωσης, επεξεργασίας* κτλ. στην ελληνική γλώσσα.

Και τα δύο προϋποθέτουν – συν τοις άλλοις – δραστηριοποίηση και συμβολή της *Ορολογίας*: δημιουργία *έγκυρων ελληνικών ισοδύναμων όρων* σε όλα τα θεματικά πεδία: δημιουργία, *διασύνδεση* και ευρεία διάθεση *πολύγλωσσων τραπεζών και βάσεων ορολογικών δεδομένων συμπεριλαμβανομένης και της Ελληνικής Γλώσσας*: δημιουργία, έκδοση και διάθεση, σε έντυπη και *κυρίως σε ηλεκτρονική μορφή, ορολογικών λεξιλογίων, λεξικών και γλωσσαρίων*, κ.ά.).

4. Η Ορολογία στην Ελλάδα – Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας

Συστηματική συλλογική προσπάθεια κατασήμενσης με ελληνικούς όρους [12] των νέων εννοιών στους διάφορους τομείς της Τυποποίησης καθιερώθηκε, μετά την ίδρυση του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) – 1976 –, μέσω των τεχνικών επιτροπών τυποποίησης που άρχισαν να ιδρύονται και να λειτουργούν. Το κύριο έργο των τεχνικών επιτροπών και ομάδων τυποποίησης είναι η σύνταξη προτύπων, είτε πρωτογενώς ελληνικών είτε ως μεταφορά ή και προσαρμογή ξένων προτύπων, όπως ευρωπαϊκών ή διεθνών, στην ελληνική γλώσσα.

Τεχνικές επιτροπές και ομάδες εργασίας που διακρίθηκαν για το έργο τους στην ορολογία είναι:

- ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5 «Ακουστική - Ηχομόνωση»
- ΕΛΟΤ/ΤΕ36 «Χημική Ορολογία», που λειτουργούσε στην Ένωση Ελλήνων Χημικών (ΕΕΧ)
- ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1 «Ορολογία Πληροφορικής» που λειτουργούσε στο ΕΛΚΕΠΑ και σήμερα είναι στον ΕΛΟΤ και περισσότερο από όλες
- η Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας (ΜΟΤΟ) που τη λειτουργία της έχει αναλάβει ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ).

¹⁶ Με βασική προϋπόθεση την εξασφάλιση εύκολης και φθηνής πρόσβασης στο *Ίντερνετ*, ώστε το αγαθό της «*πληροφορίας*» να είναι προσιτό στον καθένα (συνθήκη που σήμερα δεν ικανοποιείται).

Παράλληλα, η Τεχνική Επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21 «Αρχές Τεχνικής Ορολογίας», υποστηριζόμενη από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ), εκπόνησε πρότυπα για τις αρχές της Ορολογίας. Αναλυτική παρουσίαση, ερμηνεία και παραδείγματα εφαρμογής αυτών των προτύπων εκδόθηκε από τον ΕΛΟΤ [3].

Στον ιατρικό τομέα, η Εταιρεία Ιατρικών Σπουδών είχε ιδρύσει το «Κέντρο Ελληνικής Ιατρικής Πληροφόρησης, Ορολογίας και Τεκμηρίωσης» (ΙΑΤΡΟΤΕΚ) με αξιόλογο έργο στην Ορολογία.

Στον Πανελλήνιο Σύλλογο Διπλωματούχων Μηχανολόγων-Ηλεκτρολόγων (ΠΣΔΜ-Η) λειτούργησε και δραστηριοποιήθηκε, για ένα διάστημα, η «Μόνιμη Επιτροπή Ορολογίας» (ΜΕΠΟ).

Σημαντικές ήταν και οι προσπάθειες του Γραφείου Επιστημονικής Ορολογίας και Νεολογισμών της Ακαδημίας Αθηνών.

Τα διάφορα συλλογικά όργανα που ασχολούνται με την απόδοση όρων του θεματικού πεδίου τους αντιμετωπίζουν διαπεδικές έννοιες (με αντίστοιχους ξενόγλωσσους όρους) και χρειάζεται να τις οροδοτήσουν στα ελληνικά. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει άμεση ανάγκη *οροδοτικής εναρμόνισης*. Εύλογο είναι ότι κάθε όργανο δεν πρέπει να «οροδοτεί» τις διαπεδικές έννοιες ανεξάρτητα από τα άλλα. Γιατί με αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται πολλά συνώνυμα για την ίδια έννοια, που δημιουργούν προβλήματα στη διαπεδική επικοινωνία. Μετά από πρόταση της ΜΟΤΟ και συζητήσεις που έγιναν το 1990 – 1991, συντάχθηκε (από τον ομιλούντα Υπεύθυνο της ΜΟΤΟ) η «Συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης εργασιών των επιτροπών και ομάδων εκπόνησης ελληνικής ορολογίας», που προέβλεπε την αποδοχή των αποδόσεων των όρων που έχουν εκπονηθεί από άλλες επιτροπές ή ομάδες με σχετικές προϋποθέσεις. Η συμφωνία υπογράφηκε από τις προαναφερόμενες πέντε Επιτροπές/Ομάδες: ΜΟΤΟ, ΜΕΠΟ, ΕΛΟΤ/ΤΕ21, ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5 και ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1.

Τον Σεπτέμβριο του 1990 με απόφαση της ΓΓΕΤ συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας με τίτλο «Απόδοση Ορολογίας» με συντονιστή τον καθηγητή Θ. Π. Τάσιο (λοιπά μέλη της Ομάδας: Βαλεοντής Κ., Γαλιώτου Ε., Γιαννακουδάκης Ε., Γιοχάλας Τ., Διάμεσης Σ., Θεολογίτης Δ., Κοντορούπης Γ., Κορογιαννάκης Α., Μπαμπινιώτης Γ., Παπαχρήστου Α., Σάμιος Β.)

Αντικείμενο της Ομάδας Εργασίας ήταν να διερευνηθεί η υπάρχουσα κατάσταση και να εκπονηθεί Συντονισμένο Ερευνητικό Πρόγραμμα (ΣΠ) με θέμα την Απόδοση Ορολογίας σε εθνική κλίμακα.

Η Ομάδα εργάστηκε κατά το διάστημα Ιανουαρίου – Μαρτίου 1991 και υπέβαλε την Τελική Έκθεσή της, το Μάιο του 1991, με το προτεινόμενο Συντονισμένο Ερευνητικό Πρόγραμμα Ορολογίας, που περιλάμβανε:

- Ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης με λεπτομερή κατάλογο οργάνων και εργασιών ορολογίας
- Τους σκοπούς και τους στόχους του υπό μελέτη Συντονισμένου Προγράμματος (ΣΠ)
- Το Θεματολόγιο του ΣΠ
- Τα μέσα του ΣΠ και
- Τη συνιστώμενη στρατηγική.

Παρά τις ελπίδες που διατύπωσε η Ομάδα ότι θα δινόταν **επείγουσα συνέχεια** στην πραγμάτωση του εκπονηθέντος Συντονισμένου Προγράμματος, οι αλλαγές διοίκησης στη ΓΓΕΤ καταδίκασαν την Τελική Έκθεση της Ομάδας να μείνει οριστικά στο «συρτάρι».

Ενώ η τελική έκθεση της Ομάδας «Απόδοση Ορολογίας» παρέμενε στα συρτάρια της ΓΓΕΤ και με την απογοήτευση όλων των ασχολουμένων με την Ορολογία ότι ήταν ματαιοπονία να περιμένουν ότι θα συγκινηθεί το «κράτος», άρχισαν οι διεργασίες της ίδρυσης της ΕΛΕΤΟ.

Την ίδρυση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας πυροδότησε συνάντηση μελών της Ομάδας «Απόδοση Ορολογίας» και άλλων ασχολουμένων με την Ορολογία, η οποία πραγματοποιήθηκε, ύστερα από πρωτοβουλία-πρόσκληση της Μαρίας Καρδούλη, στο ξενοδοχείο «Αστήρ», στις 14 Απριλίου 1992 και στην οποία συμμετείχαν οι: *Κ. Βαλεοντής, Ε. Γαλιώτου, Ε. Γιαννακουδάκης, Δ. Γιάξας, Α. Γκώγκος, Σ. Διάμεσης, Μ. Καρδούλη, Ζ. Ξενάκη-Βαρλά, Μ. Παπαδάκη* και ο *Β. Α. Φιλόπουλος*.

Κατά την ανταλλαγή απόψεων για το μέλλον και τις προοπτικές της Ορολογίας, υιοθετήθηκε πρόταση του *Βασίλη Α. Φιλόπουλου* για τη δημιουργία θεσμοθετημένου επιστημονικού συλλογικού οργάνου για να καλύψει το μεγάλο κενό που υπήρχε, με το να συμβάλει ουσιαστικά στην προώθηση εκπόνησης όρων και στο συντονισμό των προσπαθειών για την Ελληνική Ορολογία. Ύστερα από την αποδοχή της πρότασης συστάθηκε Ομάδα Εργασίας (*Βαλεοντής, Καρδούλη, Φιλόπουλος*) στην οποία ανατέθηκε να συντάξει Καταστατικό για την ίδρυση συλλογικού οργάνου, το οποίο αφενός να μπορεί να παίξει συντονιστικό και εναρμονιστικό ρόλο στις εργασίες Ορολογίας στην Ελλάδα και αφετέρου να μπορεί να εκπροσωπήσει την Ορολογία στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, διασυνδεδεμένο με αντίστοιχα εθνικά όργανα Ορολογίας άλλων χωρών ή με διεθνείς οργανώσεις Ορολογίας.

Το συνταχθέν Καταστατικό [13] προέβλεπε τη δημιουργία διεπιστημονικού συλλογικού οργάνου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με την επωνυμία Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), το οποίο καλύπτει κάθε γνωστικό πεδίο, και του οποίου σκοπός είναι:

- α. η μελέτη, εκπόνηση, απόδοση, επεξεργασία, συγκέντρωση, συστηματοποίηση, διάδοση, αξιοποίηση και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της ελληνικής ορολογίας τόσο στον ευρύτερο εθνικό χώρο (Ελλάδα, Κύπρο, Ομογενείς της διασποράς) όσο και στις Υπηρεσίες και τα Όργανα της ΕΟΚ και των ευρωπαϊκών, ή άλλων περιφερειακών, και διεθνών Οργανισμών ή Οργανώσεων,*
- β. η συμβολή στη συνεχή και σύμμετρη ανάπτυξη της ελληνικής γλώσσας για την κάλυψη των πολύπλευρων και επιτακτικών σύγχρονων αναγκών όπως για τη βελτίωση της επικοινωνίας,*
- γ. η κατάδειξη, προς κάθε κατεύθυνση, του θεμελιακού ρόλου της ελληνικής γλώσσας ως υλικού συνάμα και εργαλείου, στα οποία οφείλει, σε πολύ μεγάλο μέρος, την ύπαρξή του το διεθνές ορολογικό υπόβαθρο και η προώθηση και προαγωγή αυτού του ρόλου για την κάλυψη σημερινών και μελλοντικών αναγκών της διεθνούς ορολογίας.»*

Το Καταστατικό της ΕΛΕΤΟ προβλέπει τη συμμετοχή όχι μόνο φυσικών προσώπων, αλλά και συλλογικών οργάνων που ασχολούνται με την Ορολογία. Επίσης, προβλέπει εκτός από την ύπαρξη Διοικητικού Συμβουλίου και την ύπαρξη αυτόνομου **Γενικού Επιστημονικού Συμβουλίου (ΓΕΣΥ)**, με προοπτική να υπάγονται σ' αυτό κλαδικά Ειδικά Επιστημονικά Συμβούλια.

Το Καταστατικό υπέγραψαν 46 ιδρυτικά μέλη, πρόσωπα που είχαν ήδη δραστηριοποιηθεί σε *ορολογική εργασία* (εκπόνηση ελληνικών όρων, σύνταξη προτύπων, συλλογές και βάσεις όρων κτλ.) σε διάφορους τομείς και υπό την αιγίδα διάφορων φορέων (ΕΛΟΤ, ΟΤΕ, ΕΛΚΕΠΑ, ΤΕΕ, ΕΙΣ, ΕΚΔΔ, ΠΣΔΜ-Η). Στην υπό ίδρυση εταιρεία προσχώρησαν και 7 ιδρυτικά συλλογικά μέλη: Τα 5 που είχαν υπογράψει τη Συμφωνία του 1991 συν δύο ακόμη: Η Ομάδα Ορολογίας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και η Ομάδα Ορολογίας ΙΑΤΡΟΤΕΚ της Εταιρείας Ιατρικών Σπουδών. Η έγκριση της ίδρυσης της ΕΛΕΤΟ πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 1992 με την Απόφαση Αρ. 2617/ 1992 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

Το Νοέμβριο του 1992, με διοργανωτές το ΤΕΕ και τον ΕΛΟΤ (την Επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21 – ιδρυτικό συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ – με υπεύθυνο την αείμνηστη Μαίρη Παπαδάκη και με εκπρόσωπο του ΕΛΟΤ το διευθυντή Βασίλη Α. Φιλόπουλο), διεξήχθη το **Διήμερο «Τυποποίηση Ορολογίας»**. Στην επιτυχία του Διημέρου συνέβαλαν όλα τα ενεργά μέλη των υπαρχουσών επιτροπών/ομάδων Ορολογίας, που μόλις είχαν

ιδρύσει την ΕΛΕΤΟ αποτελώντας την πλειονότητα των επιστημόνων που παρουσίασαν επιστημονικές ανακοινώσεις. Ο τότε πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ αείμνηστος Βασίλης Φιλόπουλος έφερε κυρίως το βάρος του συντονισμού της διοργάνωσης. (Για τους λόγους αυτούς το Διήμερο Ορολογίας του ΤΕΕ μπορεί να θεωρηθεί ως το μη αριθμημένο πρώτο Συνέδριο της ΕΛΕΤΟ). Πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής του Διημέρου είχε αναλάβει ο καθηγητής Θεοδόσης Τάσιος, που είχε ήδη συνδέσει το όνομά του με την ελληνική ορολογία από το 1990-91, ως συντονιστής της ομάδας «Απόδοση Ορολογίας».

Στα Συμπεράσματα του Διημέρου «Τυποποίηση Ορολογίας», όπως αυτά διατυπώθηκαν κατά το κλείσιμο του Συνεδρίου, έγινε και σχετική έκκληση προς την Πολιτεία για να «βγει από το συρτάρι» η Τελική Έκθεση της ομάδας «Απόδοση Ορολογίας», αλλά κανένα αποτέλεσμα!

Εν τω μεταξύ ορισμένα δραστήρια Συλλογικά Μέλη της ΕΛΕΤΟ ασχολούνται εντατικά με την εκπόνηση ελληνικών όρων στους τομείς τους. Τα έργα που εκπονούν εκδίδονται σε φωτοαντιγραφημένα δίγλωσσα λεξιλόγια ή και, μερικά, σε βιβλία. Πολλά από αυτά αποστέλλονται σε δημόσιες υπηρεσίες και αλλού.

Ως το 2001 έχουν εκπονηθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. «Λεξιλόγια Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας» (ΜΟΤΟ, διαδοχικές εκδόσεις ΟΤΕ από το 1989)
- β. «Ενιαίο Λεξιλόγιο Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας» (ΜΟΤΟ, τέσσερις εκδόσεις ΟΤΕ από το 1989, 4^η έκδοση 1995)
- γ. «Γενική και Ειδική Ορολογία Ακουστικής» (ΕΛΟΤ ΤΕ2/ΟΕ5, από τον Υπεύθυνο της Ομάδας: εννέα εκδόσεις 1989 - 1999)
- δ. «Τρίγλωσση Ορολογία Πληροφορικής» (ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1, έκδοση ΕΛΚΕΠΑ, 1991)
- ε. «Όροι και ορισμοί των Δικτύων Κινητής Τηλεφωνίας GSM» (ΜΟΤΟ, έκδοση ΟΤΕ 1992)
- στ. «Όροι και ορισμοί Ψηφιακής Μετάδοσης και Πολυπλεξίας, και Παλμοκωδικής Διαμόρφωσης (PCM)» (ΜΟΤΟ, έκδοση ΟΤΕ 1992)
- ζ. «Ελληνοαγγλικό και Αγγλοελληνικό Λεξικό Βιοϊατρικών Όρων (MeSH Hellas)» – κύριος τόμος και Συμπλήρωμα (Ομάδα Ορολογίας ΙΑΤΡΟΤΕΚ, έκδοση Εταιρείας Ιατρικών Σπουδών)
- η. «Ενιαίο Λεξιλόγιο Τεχνολογίας Πληροφοριών» (ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1, από τον Υπεύθυνο της Ομάδας: έξι εκδόσεις 1992-1999).

Νεότερες έντυπες εκδόσεις δεν έγιναν. Αλλά από το Νοέμβριο του 2001, ο Υπεύθυνος της Ομάδας ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1, η ΕΛΕΤΟ και το Τμήμα Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών διαθέτουν δωρεάν στον ιστότοπο <http://inforterm.cs.aueb.gr/> τους όρους του παραπάνω Λεξιλογίου που είναι συγκεντρωμένοι στην τρίγλωσση Βάση Όρων Πληροφορικής «INFORTERM». Σήμερα η Βάση INFORTERM περιέχει 7.000 τρίγλωσσα λήμματα καθένα με τον ελληνικό, αγγλικό και γαλλικό ισοδύναμο όρο.

- θ. «Τετράγλωσσο Λεξικό Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας» (ΜΟΤΟ, 1995), J.P.Rehahn & ΕΛΕΤΟ, Εκδόσεις ΓΛΩΣΣΗΜΑ, Θεσσαλονίκη.
- ι. «Ενιαίο Λεξιλόγιο Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας Έκδοση 4η Τεύχος Β - Συγκεντρωτικό Λεξιλόγιο αρκτικολέξων και Συντομογραφιών» (ΜΟΤΟ, έκδοση ΟΤΕ, Απρίλιος 1997)
- ια. «Γενική και Ειδική Τηλεπικοινωνιακή Ορολογία – Αγγλοελληνικό Λεξιλόγιο Όρων» (ΜΟΤΟ, 9^η έκδοση, ΟΤΕ 1998), Συμπλήρωμα 1 (1999), Συμπλήρωμα 2 (2000)
- ιβ. «Συγκεντρωτικό Λεξιλόγιο Αρκτικολέξων, Ακρωνύμων και Άλλων Συντομογραφιών των Τηλεπικοινωνιών» (ΜΟΤΟ, 2^η έκδοση, ΟΤΕ 2001)
- ιγ. «Γενική και Ειδική Τηλεπικοινωνιακή Ορολογία – Αγγλοελληνικό Λεξιλόγιο Όρων» (ΜΟΤΟ, 10^η έκδοση, ΟΤΕ 2001)
- ιδ. «Γενική και Ειδική Τηλεπικοινωνιακή Ορολογία – Ελληνοαγγλικό Λεξιλόγιο Όρων» (ΜΟΤΟ, 10^η έκδοση, ΟΤΕ 2001)

Νεότερες έντυπες εκδόσεις δεν έγιναν μετά το 2001. Αλλά, από την 1^η Δεκεμβρίου 2003, ο Υπεύθυνος της ΜΟΤΟ, η ΕΛΕΤΟ και ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) διαθέτουν δωρεάν τη χρήση της τετράγλωσσης Βάσης Τηλεπικοινωνιακών Όρων «TELETERM». Ο σχετικός ιστότοπος είναι: <http://www.moto-teleterm.gr>. Σήμερα η Βάση TELETERM περιέχει 120.400 λήμματα.

Μέσω των Συλλογικών Μελών της και Ειδικών Ομάδων που συγκρότησε, η ΕΛΕΤΟ συνέβαλε σημαντικά στην Τράπεζα Όρων EURODICAUTOM της Ευρωπαϊκής Ένωσης (σήμερα ΙΑΤΕ) με την απόδοση στην ελληνική γλώσσα αρκετών χιλιάδων όρων (19 συλλογές όρων από αντίστοιχα θεματικά πεδία, συνολικά 31.663 όροι).

Επιπροσθέτως, η ΕΛΕΤΟ ήταν πάντα σε συνεχή επαφή με την ελληνική μεταφραστική υπηρεσία της ΕΕ συμβάλλοντας στην επίλυση προβλημάτων Ορολογίας.

Το 1996 με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΛΕΤΟ άρχισαν οι εργασίες για τη διενέργεια του 1^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία». Η απόφαση μάλιστα ήταν να διοργανώνεται συνέδριο ορολογίας ανά διετία.

Το **1^ο Συνέδριο** «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» [14] διεξήχθη στο κεντρικό κτίριο του Πανεπιστημίου Αθηνών, στις 30, 31 Οκτωβρίου και 1 Νοεμβρίου 1997. Ήταν αφιερωμένο στα 2400 έτη από την οριστικοποίηση της ελληνικής γραφής με το ψήφισμα του Αρχίνου το 402-403 π.Χ. Την πανηγυρική ομιλία εκφώνησε ο ακαδημαϊκός Περικλής Θεοχάρης, παρουσιάστηκαν 37 ανακοινώσεις και συμμετείχαν πάνω από 150 σύνεδροι.

Μετά διετία, στις 21, 22 και 23 Οκτωβρίου 1999, διεξήχθη το **2^ο Συνέδριο** «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» [15]. Αυτό ήταν αφιερωμένο στον εθνικό μας ποιητή Διονύσιο Σολωμό. Η εναρκτήρια συνεδρίαση έγινε στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του ΕΚΠΑ, όπου ο καθηγητής Ερατοσθένης Καψωμένος εκφώνησε πανηγυρική ομιλία για τον Διονύσιο Σολωμό και το έργο του. Οι εργασίες του 2^{ου} Συνεδρίου διεξήχθησαν στο Αμφιθέατρο του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών. Έγιναν 30 πρωτότυπες ανακοινώσεις και συμμετείχαν 200 σύνεδροι από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το **3^ο Συνέδριο** «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» [16], 1-3 Νοεμβρίου 2001, ήταν αφιερωμένο στον Σωκράτη για τα 2400 έτη από το θάνατό του. Η εναρκτήρια συνεδρίαση έγινε στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του ΕΚΠΑ, ενώ οι εργασίες του συνεδρίου διεξήχθησαν στο Αμφιθέατρο του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών. Έγιναν 30 ανακοινώσεις και συμμετείχαν 200 σύνεδροι.

Το **4^ο Συνέδριο** «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» [17] ήταν αφιερωμένο στον Αδαμάντιο Κοραή για τα 170 έτη από το θάνατό του. Η εναρκτήρια συνεδρίαση έγινε επίσης στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του ΕΚΠΑ, ενώ για τον Αδαμάντιο Κοραή εκφώνησε πανηγυρικό λόγο ο πρύτανης του ΕΚΠΑ Γεώργιος Μπαμπινιώτης. Οι εργασίες του συνεδρίου διεξήχθησαν και πάλι στο Αμφιθέατρο του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών. Έγιναν 31 ανακοινώσεις και συμμετείχαν 240 σύνεδροι.

Το **5^ο Συνέδριο** «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» [18] διοργανώθηκε στις 13-15 Οκτωβρίου 2005, στη Λευκωσία της Κύπρου, με κύριο συνδιοργανωτή το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Το 5^ο Συνέδριο ήταν αφιερωμένο στον Κύπριο ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη. Η εναρκτήρια συνεδρίαση έγινε στο Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Κύπρου. Για το Βασίλη Μιχαηλίδη μίλησε ο καθηγητής του ΠΚ Μιχάλης Πιερής, που εκτός από την ομιλία του παρουσίασε και σχετική παράσταση του θεατρικού τμήματος του ΠΚ. Οι εργασίες του συνεδρίου διεξήχθησαν σε αίθουσες του ΠΚ. Έγιναν 28 ανακοινώσεις Ορολογίας από Έλληνες και ξένους επιστήμονες και συμμετείχαν 101 σύνεδροι.

Τέλος, το **6^ο Συνέδριο** «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» [19] διοργανώθηκε στις 1-3 Νοεμβρίου 2007, στην Αθήνα, με κύριο συνδιοργανωτή πάλι το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Το 6^ο Συνέδριο ήταν αφιερωμένο στον Βασίλη Α. Φιλόπουλο που απεβίωσε στα τέλη του 2006. Η εναρκτήρια συνεδρίαση έγινε στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του ΕΚΠΑ, ενώ για τον Βασίλη Φιλόπουλο εκφώνησε λόγο ο ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ Θεοδόσης Τάσιος. Οι εργασίες του συνεδρίου διεξήχθησαν και πάλι στο Αμφιθέατρο του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών. Έγιναν 34 ανακοινώσεις Ορολογίας από Έλληνες και ξένους επιστήμονες και συμμετείχαν 153 σύνεδροι.

Σε όλα αυτά τα συνέδρια, συνεργάστηκαν με την ΕΛΕΤΟ οι ακόλουθοι φορείς:

- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)
- Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ)
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ)
- Πανεπιστήμιο Πατρών (ΠΠ)
- Ιόνιο Πανεπιστήμιο (ΙΠ)
- Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών (ΙΦΑ)
- Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ)
- Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ)
- Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ)
- Οργανισμός για τη Διεθνοποίηση της Ελληνικής Γλώσσας (ΟΔΕΓ)
- Πανελλήνιος Σύλλογος Επαγγελματιών Μεταφραστών (ΠΣΕΜ)
- Πανελλήνιος Σύλλογος Επαγγελματιών Μεταφραστών (ΠΣΕΜ)
- Παγκύπρια Ένωση Πτυχιούχων Μεταφραστών και Διερμηνέων (στο 5^ο Συνέδριο)

Το γενικό θεματολόγιο των Συνεδρίων «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» είναι:

- Διαχρονική θεώρηση θεμάτων Ορολογίας
- Γλωσσολογικές-Οντολογικές αρχές Ορολογίας (Ορολογία και γνώση, αρχές και μέθοδοι οροδοσίας κτλ.)
- Διδακτική και Ορολογία
- Ορολογία συγκεκριμένων θεματικών πεδίων – Λεξικογραφικές και ορογραφικές μελέτες
- Ορολογικοί πόροι (ειδικά ερμηνευτικά ή πολύγλωσσα λεξικά, συλλογές όρων, σώματα ειδικών κειμένων)
- Τυποποίηση ορολογίας (διεθνοποίηση εννοιών και διαγλωσσική τυποποίηση και αντιστοίχιση όρων, προτάσεις ορολογίας)
- Νέες τεχνολογίες και Ορολογία
- Ορολογία και μετάφραση
- Δραστηριότητα φορέων και οργάνων Ορολογίας.

Έχουν αρχίσει ήδη οι διαδικασίες για το **7ο Συνέδριο** «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» που θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα, στις 22-24 Οκτωβρίου 2009, με κύριο συνδιοργανωτή το Πανεπιστήμιο Αθηνών και συνδιοργανωτές πολλούς από τους παραπάνω και άλλους φορείς. Το 7ο Συνέδριο θα είναι αφιερωμένο στον **Αριστοτέλη**, τον πατέρα της Λογικής και της Οντολογίας, πάνω στις οποίες έχουν τεθεί τα θεμέλια της σημερινής επιστήμης της Ορολογίας.

Από το 1993 η ΕΛΕΤΟ εκδίδει το διμηνιαίο έντυπο “ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ”, το οποίο αποστέλλεται δωρεάν α) ταχυδρομικώς σε 800 αποδέκτες και β) ηλεκτρονικώς σε περισσότερους από 2.000 αποδέκτες προηγούμενα φύλλα του υπάρχουν στον ιστότοπο: <http://sfr.ee.teiath.gr/Orogramma.htm>.

Το 1999, ύστερα από οκτώ έτη μετά την πρώτη ατυχή προσπάθεια για έναρξη κάποιου ορολογικού συντονισμού, εκδηλώθηκε μια νέα πρωτοβουλία της ΓΓΕΤ: το **ΕΠΟΣ** (Εθνικό Πρόγραμμα Ορολογικού Συντονισμού [20]), μια νέα προσπάθεια εθνικής κινητοποίησης για *συντονισμένη αντιμετώπιση του προβλήματος της ελληνικής ορολογίας*. Το ΕΠΟΣ είχε σκοπό να *ενεργοποιήσει* μεγάλο αριθμό ειδικών, αλλά και πολλών γενικότερα ενδιαφερομένων, σε μεγάλο πλήθος θεματικών πεδίων, για τη δημιουργία εκατοντάδων χιλιάδων **σύγχρονων ελληνικών όρων**, που εξασφάλιζαν στην ελληνική γλώσσα την πρέπουσα θέση της στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Ήταν ένα πρόγραμμα εξαετές (2001-2006) που έχει υποβληθεί για χρηματοδότηση από το Γ΄ Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης. Η εξαετία, όμως, παρήλθε και η κρατική ορολογική απραξία εξακολούθησε και εξακολουθεί ακόμα...

Η προετοιμασία του **ΕΠΟΣ** ανατέθηκε από την **ΓΓΕΤ** στο Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (**ΙΕΛ**) και στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (**ΕΚΤ**). Εκτός από αυτούς τους δύο φορείς συμμετείχαν και οι ακόλουθοι λοιποί εμπλεκόμενοι **θεσμικοί φορείς**:

- Ακαδημία Αθηνών (ΑΚ.ΑΘ.)
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)
- Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ)
- Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΥΠΕΣΔΔΑ)
- Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών (ΥΠΜΕ)
- Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ).

Το ΙΕΛ και το ΕΚΤ συγκρότησαν μια **Επιτροπή Συντονισμού (ΕΣ)** η οποία, στη συνέχεια, συνέστησε μια **Ομάδα Εργασίας (ΟΕ)** του ΕΠΟΣ. Και στα δύο όργανα η ΕΛΕΤΟ συμμετέσχε ενεργά και συνέβαλε τα μέγιστα στην εργασία τους.

Την Επιτροπή Συντονισμού αποτελούσαν οι ακόλουθοι εκπρόσωποι των θεσμικών φορέων του ΕΠΟΣ:

Πρόεδρος:

Θ. Τάσιος, Καθηγητής ΕΜΠ

Μέλη:

Γ. Βαρουφάκης, Καθηγητής, Πρόεδρος του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (**ΕΛΟΤ**)

Θ. Εξαρχάκος, Καθηγητής, Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (**ΠΙ**)

Γ. Καραγιάννης, Καθηγητής, Διευθυντής του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου (**ΙΕΛ**)

Π. Λιγομενίδης, Καθηγητής, Ακαδημαϊκός (**ΑΚ.ΑΘ.**)

Ε. Μπούμπουκας, Διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (**ΕΚΤ**)

Γ. Πατσιαβός, Προϊστάμενος Τμήματος Διεθνών Σχέσεων Μεταφορών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών (**ΥΠΜΕ**)

Β. Α. Φιλόπουλος, Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (**ΕΛΕΤΟ**)

Θ. Φωτεινοπούλου, Διευθύντρια του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (**ΥΠΕΣΔΔΑ**)

Αναπληρ. Μέλη:

Κ. Βαλεοντής, Γενικός Γραμματέας της **ΕΛΕΤΟ**

Γ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος του **ΠΙ**

Ε. Σαχίνη, Διευθύντρια του **ΕΚΤ**

Γραμματέας:

Γ. Μικρός Ινστ. Επεξεργασίας του Λόγου (**ΙΕΛ**)

Την **ΟΕ** αποτελούσαν τα ακόλουθα στελέχη τα οποία είναι εμπειρογνώμονες των **θεσμικών φορέων** που εκπροσωπούνταν στην **ΕΣ**:

<u>Μέλη</u>	<u>Φορείς</u>
Κώστας Βαλεοντής	Ελλην. Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
Ελευθερία Γιακουμάκη	Ακαδημία Αθηνών (ΑΚ.ΑΘ.)
Θόδωρος Δεβενές	ΥΠΕΣΔΔΑ
Σαράντος Καπιδάκης	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)
Έλενα Μάντζαρη	Ινστ. Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ)
Θοδώρα Τριαντοπούλου	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)
Στέλιος Φραγκόπουλος	Ελλ. Οργαν. Τυποποίησης (ΕΛΟΤ)
Αναστασία Χαρχαρίδου	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού του ΕΠΟΣ, εκπονήθηκε από την ΕΣ – με την ανάδραση και της ΟΕ – η **Στρατηγική Μελέτη** και από την ΟΕ – με την ανάδραση και της ΕΣ – το **Επιχειρησιακό Σχέδιο Ορολογίας**. Η Στρατηγική Μελέτη (**74 σελίδες**) ήταν κείμενο στρατηγικής για την αποτελεσματική ανάπτυξη της Ορολογίας στην Ελλάδα και την «ενσωμάτωσή της στο άρμα της Κοινωνίας της Πληροφορίας» και καθόριζε τους Γενικούς Στόχους και Σχέδιο Δράσεων του ΕΠΟΣ.

Συνοπτικά, στη Στρατηγική Μελέτη:

- επισημαίνεται η υπάρχουσα κατάσταση
- προδιαγράφεται η δομή του αναγκαίου Επιχειρησιακού Σχεδίου (που συνοψίζεται σε ενιαίο Δομικό Διάγραμμα) και
- προδιαγράφονται οι ρόλοι των θεσμικών εταίρων

Το Επιχειρησιακό Σχέδιο Ορολογίας (**611 σελίδες**) αποσκοπούσε στη **δημιουργία λειτουργικής υποδομής** για τη συγκέντρωση, τον συντονισμό και την αναβάθμιση των εργασιών ορολογίας στην Ελλάδα καθώς και στην **παραγωγή ελληνικών όρων** σε όλους τους σημαντικούς τομείς του ανθρώπινου επιστητού και στην ένταξη των όρων αυτών στο *γνωσιολογικό και επικοινωνιακό πλαίσιο* της **Κοινωνίας της Πληροφορίας**.

Ήταν Σχέδιο εθνικής κινητοποίησης, στο πλαίσιο της Κοινωνίας της Πληροφορίας, για συντονισμένη

- παραγωγή,
- διαγλωσσική αντιστοίχιση,
- ταξινομική ψηφιακή αποθήκευση,
- εκτεταμένη διάδοση και
- μονοαπευθυντική διαδικτυακή διάθεση

πολλών εκατοντάδων χιλιάδων σύγχρονων ελληνικών όρων σε μεγάλο πλήθος θεματικών πεδίων, αφού θα είχε προηγηθεί προηγηθεί η

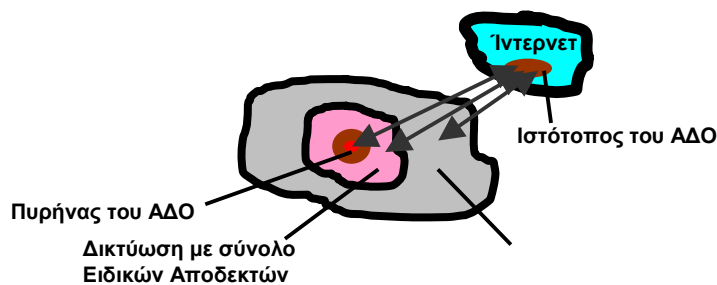
- δημιουργία της αναγκαίας λειτουργικής-μεθοδολογικής και τεχνολογικής υποδομής.

Την ευθύνη των **(12)** Έργων του ΕΠΟΣ θα αναλάμβαναν οι θεσμικοί φορείς ως ανάδοχοι. Στην όλη προσπάθεια, πέραν των θεσμικών φορέων, είχαν καταγραφεί ότι θα συμμετάσχουν άλλοι **180 φορείς** περίπου, από **όλο το φάσμα των θεματικών πεδίων**, χωρίς ο καταλόγος να θεωρείται κλειστός.

Βασική οντότητα του ΕΠΟΣ για την παραγωγή όρων ήταν τα Ανθρώπινα Δίκτυα Ορολογίας (**ΑΔΟ**). Τα ΑΔΟ και η λειτουργία τους αποτελούν μια νέα μορφή των **οργάνων και διεργασιών** που έχουν εφαρμοστεί με μεγάλη επιτυχία στον 20ό αιώνα από τους οργανισμούς και οργανώσεις **Τυποποίησης** στο πλαίσιο των σημερινών τεχνολογικών δυνατοτήτων και με τις προοπτικές της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Σε κάθε ΑΔΟ θα υπήρχε ένας **πυρήνας** ο οποίος θα λειτουργούσε με την ευθύνη συγκεκριμένου **φορέα**, σύμφωνα με συγκεκριμένους κανονισμούς που θα εκπονούνταν από το ίδιο το ΕΠΟΣ, και θα απευθυνόταν σε δύο σύνολα ατόμων ή φορέων: των **ειδικών αποδεκτών** και των **γενικών αποδεκτών**, ενώ πυρήνας και αποδέκτες θα ήταν **διαδικτυωμένοι**, ώστε η πληροφορία να διακινείται ταχύτατα και ο εκμηδενισμός των αποστάσεων να εξασφαλίζει μαζικότερη συμμετοχή των εμπειρογνομημόνων κάθε θεματικού πεδίου αλλά και των ενδιαφερομένων γενικότερα (βλέπε Σχήμα 5).

Η οργάνωση *ανθρώπινων δικτύων ορολογίας* (ΑΔΟ), ο σύγχρονος *εξοπλισμός* τους και ο ενδεδειγμένος *συντονισμός* τους μπορούσε να εξασφαλίσει, με γρήγορους ρυθμούς, *ειδικούς όρους, έγκυρους, αποδεκτούς και καθιερωμένους*, που έχει ανάγκη *αφενός η γλώσσα* μας για να εξακολουθήσει να περιγράφει τη ραγδαία μεταβαλλόμενη πραγματικότητα και *αφετέρου η ίδια η «Κοινωνία της Πληροφορίας»* για να μπορέσει να προσφέρει αυτά που όλοι περιμένουν από αυτήν.

Σχήμα 4 Δομή και δικτύωση ενός ανθρώπινου δικτύου ορολογίας (ΑΔΟ) του ΕΠΟΣ. Τρία βασικά μέρη: πυρήνας ειδικών, ειδικοί αποδέκτες – γενικοί αποδέκτες. Βασικό χαρακτηριστικό του η διαδίκτυωμένη λειτουργία του.

Βασικό αποτέλεσμα και εργαλείο συνάμα του ΕΠΟΣ θα ήταν η Εθνική Βάση Δεδομένων Ορολογίας (**ΕΒΔΟ**), η οποία θα αναπτυσσόταν με ευθύνη του ΙΕΛ και θα λειτουργούσε με ευθύνη του ΕΚΤ. Στην ΕΒΔΟ θα συγκεντρωνόταν και θα οργανωνόταν ιεραρχικά το σύνολο της παραγωγής όρων του ΕΠΟΣ. Ταυτόχρονα, με τη διασύνδεση της ΕΒΔΟ με τις υπόλοιπες υπάρχουσες **Θεματικές Βάσεις Δεδομένων Ορολογίας** θα δινόταν η δυνατότητα στους χρήστες να έχουν άμεση και εύκολη πρόσβαση στα ορολογικά δεδομένα ενός συνολικού δικτύου βάσεων **μέσω μίας και μόνο κεντρικής ιστόθυρας** στο Ίντερνετ, που θα λειτουργούσε με ευθύνη του ΕΚΤ.

Συνολικά κατά την εκτέλεση των έργων του ΕΠΟΣ επρόκειτο να παραχθούν **552.000 όροι** από **140 θεματικά πεδία**, ενώ στις γραμμές δράσης του ΕΠΟΣ επρόκειτο, καταρχήν, να συμμετάσχουν **180 ελληνικοί φορείς**.

Κλείνοντας το κεφάλαιο αυτό, νομίζω ότι δεν χρειάζεται να τονίσουμε ότι το **ΕΠΟΣ** ήταν **μοναδική ευκαιρία** για την **ελληνική ορολογία**: μοναδική ευκαιρία για τη **σύγχρονη ελληνική γλώσσα**. Η αγάπη και το μεράκι των μελών της Επιτροπής Συντονισμού και της Ομάδας Εργασίας, που για μήνες εργάστηκαν με όραμα τη σύγχρονη ορολογική αναβάθμιση της ελληνικής γλώσσας και τη θεμελίωση ενός συστήματος που θα εξακολουθούσε να λειτουργεί και στο μέλλον για τον συνεχή εμπλουτισμό της, φαίνεται ότι δεν μπόρεσαν να εμπνεύσουν ή να συγκινήσουν τους «αρμοδίους» του προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» του Γ' ΚΠΣ και η όλη προσπάθεια «κόλλησε» στα γρανάζια των μηχανισμών της Διοίκησης.

Μήπως η δαπάνη για το εγχείρημα ήταν υπέρογκη; Άμεση και αποστομωτική είναι η απάντηση του προέδρου της Επιτροπής Συντονισμού καθηγητή Θεοδόση Τάσιου [28]: **Το ΕΠΟΣ θα κόστιζε όσο 3 χιλιόμετρα αυτοκινητόδρομος!**...

Ναι!... Στο **δρόμο** της **ορολογικής ενίσχυσης** και **προαγωγής** της **σύγχρονης ελληνικής γλώσσας**, ώστε αυτή να μπορεί να ανταποκριθεί στη σημερινή λεγόμενη «Κοινωνία της Πληροφορίας», στη σημερινή λεγόμενη και «Κοινωνία της Γνώσης» – έστω και με τιμές ...οδοποιίας – **ούτε τρία χιλιόμετρα μήκος δεν χάρισαν οι «αρμόδιοι»!**...

Στις 23 Μαρτίου 2006, η ΕΛΕΤΟ κάνει μία νέα προσπάθεια. Διοργανώνει Ημερίδα στην Αθήνα και καλεί τον Γάλλο Ακαδημαϊκό Gabriel De Broglie, πρόεδρο της Γενικής Επιτροπής Ορολογίας και Νεολογίας της Γαλλίας, ο οποίος και παρουσιάζει το **Σύστημα εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας** που λειτουργεί στη Γαλλία εδώ και μερικές δεκαετίες.

Γιατί επανέφερε το θέμα η ΕΛΕΤΟ; Είναι φυσικό να τεθεί αυτή η ερώτηση. Μα είναι εξίσου φυσική η απάντηση: Γιατί το ζήτημα αυτό είναι στο κέντρο της ύπαρξής της! Γιατί η ΕΛΕΤΟ ιδρύθηκε με αυτόν το

σκοπό! Γιατί η ΕΛΕΤΟ βλέπει μπροστά της την καθημερινή ανάγκη της ελληνικής γλώσσας να δέχεται **δημιουργικά** την εισρέουσα νέα γνώση και όχι παθητικά και αλλοτριωτικά. Γιατί η ΕΛΕΤΟ πιστεύει ότι δεν πρέπει να φτάσουμε στην κατάσταση να κινδυνεύουν να σβήσουν μια-μια οι «ακτίνες» του «αστεριού» της ελληνικής γλώσσας και θεωρεί αυτονόητη υποχρέωσή της να αγωνίζεται γι' αυτό. Αλλά και γιατί η κατάσταση δεν είναι καν στάσιμη, αλλά χειροτερεύει συνεχώς: παρά τις δικές της προσπάθειες, αλλά και άλλων μεμονωμένων οργάνων και φορέων.

Η ΕΛΕΤΟ, με τα συνέδριά της, έχει ευαισθητοποιήσει κάποιους επιστήμονες, μέλη της και μη, από πολλά θεματικά πεδία, *αλλά δεν φτάνουν*. Μπορεί να είναι πολλές δεκάδες, αλλά χρειάζονται πολλές εκατοντάδες... Έχει ευαισθητοποιήσει, π.χ. με το Ορόγραμμα, κάποιο κοινό: 2000 – 2500 άτομα: *αλλά δεν φτάνουν*. Χρειάζεται να ευαισθητοποιηθούν πολλές χιλιάδες... Εκείνο, όμως, που πρέπει να τονιστεί είναι ότι όλους αυτούς τους εμπνέει η κοινή αγάπη για την ελληνική γλώσσα, ώστε «πατριωτικά» και «αφιλοκερδώς» να προσφέρουν από την ενέργεια και το χρόνο τους για έναν ανώτερο σκοπό, όταν οι πολλοί αδιαφορούν (περισσότερο επειδή αγνοούν) και το κράτος κωφεύει...

Η ΕΛΕΤΟ θεωρεί τους όρους δημόσιο αγαθό και αγωνίζεται να περάσει αυτήν την ιδέα προς όλες τις κατευθύνσεις. Διαθέτει ήδη, δωρεάν τη χρήση τριών βάσεων όρων (INFORTERM, TELETERM, που ήδη αναφέραμε και την Βάση όρων της Ορολογίας TERMTERM) – σε συνεργασία με τρεις αντίστοιχους φορείς (ΟΠΑ, ΟΤΕ, ΤΕΕ) – οι οποίες περιέχουν τους όρους που έχουν εκπονήσει τα αντίστοιχα συλλογικά μέλη της.

Η ΕΛΕΤΟ θεωρεί τη συλλογικότητα της εκπόνησης των νέων όρων εκτός από εγγύηση της ορθότητάς τους και την καλύτερη εγγύηση για τη διάδοση και χρήση τους. Έχει ενστερνιστεί εξαρχής τις αρχές της τυποποίησης (4 από τα 7 ιδρυτικά συλλογικά μέλη της είναι ήδη όργανα ελληνικής τυποποίησης, εντός και εκτός ΕΛΟΤ, αλλά σε συνεργασία με τον ΕΛΟΤ) που είναι πρωταρχικής σημασίας για την Ορολογία.

Κάποιοι φορείς, όπως το ΙΕΛ, το ΕΚΤ, η Ακαδημία, ο ΕΛΟΤ, τα πανεπιστήμια – οι ίδιοι οι «θεσμικοί» φορείς του ΕΠΟΣ – εξακολουθούν να λειτουργούν (ίσως και κάποιοι από αυτούς να λειτουργούν προβληματικά) σε πεδία δημιουργίας ή εφαρμογών της Ορολογίας, χωρίς όμως να συντονίζονται μεταξύ τους. Και η όποια ορολογική παραγωγή τους είτε μένει μέσα στα όρια της «επικράτειάς» τους είτε σε έναν πολύ μικρό κύκλο γύρω από αυτήν.

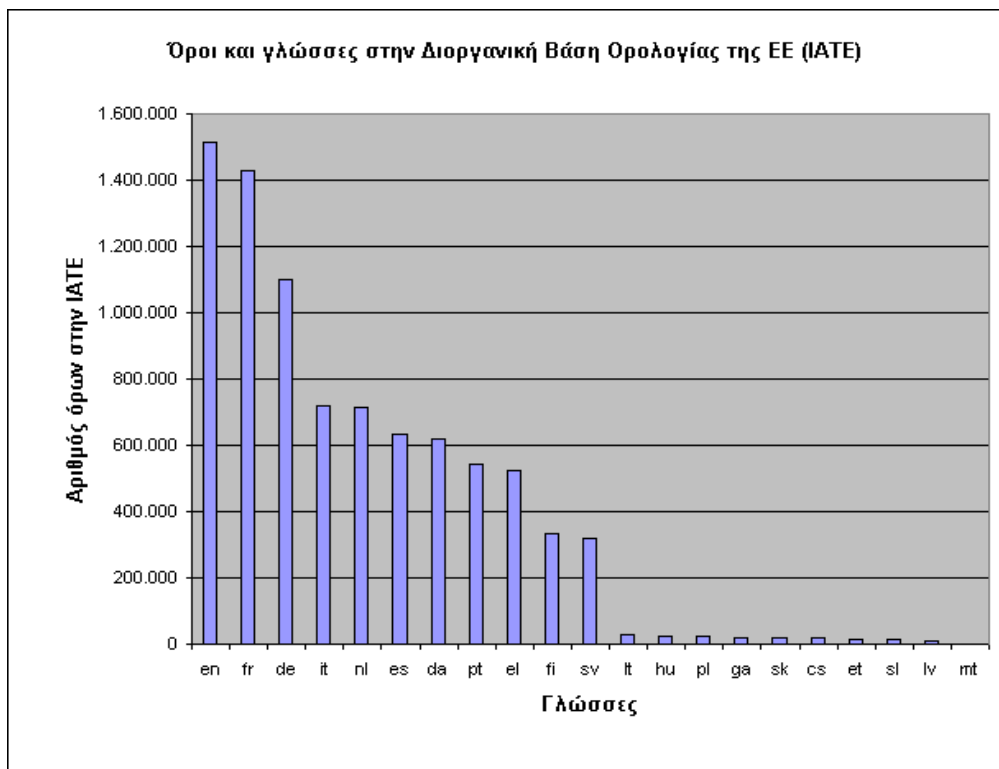
Άλλοι, ομάδες ή μεμονωμένα άτομα, ασχολούνται με την Ορολογία, προς ίδιον όφελος, ηθικό ή οικονομικό, εκδίδοντας λεξικά όρων, που όχι μόνο δεν πληρούν τις βασικές αρχές, αλλά μερικές φορές δρουν και «παραμορφωτικά» στην ορολογία τομέων όπου ήδη υπάρχει, για τις ίδιες έννοιες, διαμορφωμένη ορολογία από αρμόδια όργανα.

Παράλληλα, το ορολογικό χάσμα της ελληνικής γλώσσας έναντι των «μεγάλων» γλωσσών και κυρίως της αγγλικής διευρύνεται συνεχώς. Στα τελευταία χρόνια, η Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν χρηματοδοτεί την εκπόνηση ελληνικών όρων για τις τράπεζες όρων της (μέχρι πρότινος την τράπεζα όρων EURODICAUTOM, σήμερα την ενοποιημένη Διοργανική Βάση Ορολογίας ΙΑΤΕ). Μετά τη διεύρυνση της ΕΕ η πιθανότητα πλέον τέτοιας χρηματοδότησης εγγίζει το μηδέν. Σύμφωνα με στοιχεία του Δεκεμβρίου του 2005 (σχήμα 5) σχετικά με την κατάσταση των γλωσσών της ΕΕ στη Βάση ΙΑΤΕ [21]:

- η ελληνική γλώσσα ήταν **9^η** στη σειρά με **500.000** όρους περίπου και
- η **διαφορά** από την **αγγλική** (στην οποία είναι οροδοτημένες όλες οι έννοιες της Βάσης) ήταν **1.000.000** **όροι!**

Δηλαδή, το 2006, **1.000.000** έννοιες της Βάσης Ορολογίας της ΕΕ **δεν είχαν ελληνική απόδοση!**

Δεδομένου δε ότι οι έννοιες της Βάσης αυτής υπάγονται σε θεματικά πεδία που ενδιαφέρουν και απασχολούν τα όργανα της ΕΕ, αυτό σημαίνει ότι στο κοινοτικό γλωσσικό-τεκμηριακό περιεχόμενο, για 1.000.000 έννοιες δεν έχει αποδοθεί αντίστοιχος ελληνικός όρος και, επομένως, στην ανάγκη θα χρησιμοποιηθεί όρος άλλης (μεγάλης) γλώσσας – και, φυσικά, πρώτιστα ο αγγλικός – ή θα κατασκευαστεί πρόχειρα ελληνικός όρος από αυτόν που θα χρειαστεί να αναφερθεί στα ελληνικά για την αντίστοιχη έννοια. Σήμερα, ασφαλώς, τα πράγματα είναι χειρότερα, αφού από τότε δεν έγινε καμιά ενέργεια να περιοριστεί η διεύρυνση του χάσματος.

Σχήμα 5 Αριθμός όρων από κάθε γλώσσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπάρχουν στη Διοργανική Βάση Ορολογίας IATE (στοιχεία του Δεκ. 2005)

Για τους λόγους αυτούς, λοιπόν, η ΕΛΕΤΟ επανέφερε το θέμα της ανάγκης εθνικού ορολογικού συντονισμού και διοργάνωσε την Ημερίδα της 23 Μαρτίου 2006, στην οποία προσκάλεσε και όλους τους αρμόδιους και συναρμόδιους φορείς (υπουργεία, οργανισμούς, συλλόγους, ...)

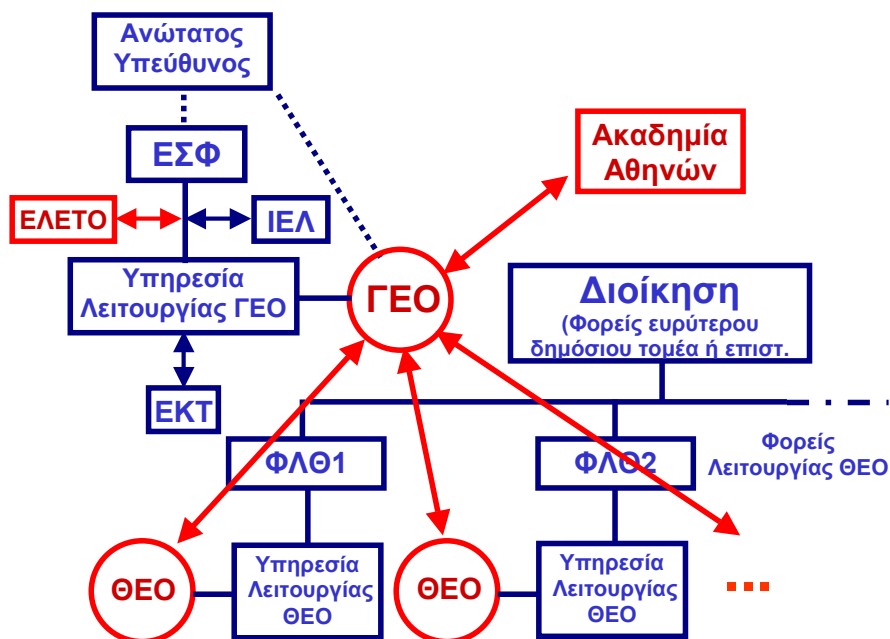
Στην Ημερίδα της 23^{ης} Μαρτίου, ο Γάλλος ακαδημαϊκός Gabriel De Broglie, πρόεδρος της Γενικής Επιτροπής Ορολογίας και Νεολογίας, παρουσίασε το σύστημα με το οποίο αντιμετωπίζει η Γαλλία (ήδη από τη δεκαετία του 70) την εισροή ξένων όρων με τη δημιουργία-καθιέρωση γαλλικών όρων και τον εμπλουτισμό της γαλλικής γλώσσας και η ΕΛΕΤΟ (δια του ομιλούντος) παρουσίασε την πρότασή της για την καθιέρωση ενός ελληνικού συστήματος ανάλογου του γαλλικού.

Έγινε γνωστό, λοιπόν, το *Σύστημα εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας*, τόσο μέσα από το κατατοπιστικό φυλλάδιο της DGLFLF (Délégation générale à la langue française et aux langues de France – Γενική Αντιπροσωπεία της γαλλικής γλώσσας και των γλωσσών της Γαλλίας) που μετέφρασε η ΕΛΕΤΟ, όσο και διά ζώσης από τον κ Gabriel de Broglie, που βρίσκεται στην κορυφή αυτού του συστήματος. Μερικά βασικά στοιχεία του γαλλικού συστήματος τα οποία θεωρήσαμε ότι πρέπει να υπάρχουν και στο «ελληνικό» σύστημα που προτείναμε είναι:

- α. Θεσμοθετημένος διαρκής χαρακτήρας

- β. Οικονομική και λειτουργική υποστήριξη από το κράτος
- γ. Όργανα Ορολογίας (όπως Ειδικές Επιτροπές Ορολογίας και Νεολογίας της Γαλλίας) ανεξάρτητα στις ορολογικές αποφάσεις τους
- δ. Κορυφαίο συντονιστικό όργανο Ορολογίας (όπως η Γενική Επιτροπή Ορολογίας και Νεολογίας της Γαλλίας) πλήρως ανεξάρτητο υπαγόμενο σε έναν ανώτατο κρατικό Υπεύθυνο (όπως στη Γαλλία είναι ο Πρωθυπουργός).
- ε. Μέσα αποθήκευσης και διάδοσης με μέριμνα του κράτους
- στ. Εμπλοκή και της ελληνικής Ακαδημίας (όπως στη Γαλλία η Γαλλική Ακαδημία).

Το Σύστημα που πρότεινε η ΕΛΕΤΟ, βασίζεται ως ένα βαθμό στο γαλλικό παράδειγμα – υιοθετώντας κατάλληλα τα στοιχεία που προαναφέραμε – αλλά ενσωματώνει και στοιχεία από τους δύο προηγούμενους σχεδιασμούς: της ομάδας «Απόδοση ορολογίας» (1991) και ιδιαίτερα του ΕΠΟΣ (2000), του οποίου η λογική και, κατά μεγάλο μέρος η λειτουργική θεώρηση, θα έπρεπε να αξιοποιηθούν. Ιδιαίτερη σημασία δόθηκε στην κατά βήματα ανάπτυξη του Συστήματος. Το Σύστημα αυτό δίνεται σχηματικά με το διάγραμμα του σχήματος 6 και αναλύεται αμέσως παρακάτω.

Σχήμα 6 Διάγραμμα του προταθέντος Συστήματος για τον ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής γλώσσας με τα κύρια όργανά του:

Ανώτατος Υπεύθυνος: Θεσμοθετημένος ανώτατος κρατικός λειτουργός.

ΕΣΦ: Εθνικός Συντονιστικός/διαχειριστικός Φορέας (κράτος).

ΓΕΟ: Γενική Επιτροπή Ορολογίας (ανεξαρτησία αποφάσεων).

ΘΕΟ: Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας (ανεξαρτησία αποφάσεων).

ΦΛΘ1, ΦΛΘ2, ...: Φορείς Λειτουργίας ΘΕΟ (φορείς ευρύτερου δημόσιου τομέα / επιστ. φορείς).
Ακαδημία Αθηνών: Εκπροσώπηση και συμμετοχή στη ΓΕΟ και σε όλες τις ΘΕΟ. Έγκριση όρων εμπλουτισμού της γενικής γλώσσας.

ΕΛΕΤΟ (Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας): Ορολογική κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού.

ΙΕΛ (Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου): Οροπληροφορική υποδομή.

ΕΚΤ (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης): Αποθήκευση, διάθεση και διάχυση των όρων.

Για να επιτύχει το όλο εγχείρημα κρίθηκε απαραίτητο να καθορισθεί – με νομοθέτημα π.χ. με νόμο – συγκεκριμένος κρατικός φορέας (Υπουργείο, Γενική Γραμματεία κ.ά.) ως υπεύθυνος **Εθνικός Συντονιστικός/Διαχειριστικός Φορέας (ΕΣΦ)**. Η ΕΛΕΤΟ προτείνει να εξεταστεί, καταρχήν, αν ο φορέας αυτός μπορεί να είναι είτε η **Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ)** είτε το **Υπουργείο Παιδείας**. Ο **ΕΣΦ** να θεσμοθετήσει και να συγκροτήσει σταδιακά όλο το Σύστημα και, στη συνέχεια, να είναι ο διαρκής θεματοφύλακός του.

Δεδομένου ότι, σήμερα, η Ορολογία, εκτός από την καθαρά **ορολογική** (γλωσσολογική-οροδοτική, εννοιολογική, λογική, οντολογική), έχει και την **οροπληροφορική** διάστασή της, που αξιοποιεί όλα τα σύγχρονα πληροφορικά μέσα για τη διαχείριση, διακίνηση και διάθεση των όρων, κρίθηκαν απαραίτητοι δύο **φορείς-σύμβουλοι** για να καλύψουν και τις δύο κατηγορίες αναγκών:

- ο **Εθνικός Σύμβουλος Ορολογίας**, που προτάθηκε να είναι η **ΕΛΕΤΟ** και
- ο **Εθνικός Σύμβουλος Οροπληροφορικών Εφαρμογών**, που προτάθηκε να είναι το Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (**ΙΕΛ**).

Ως κορυφαίο συντονιστικό όργανο Ορολογίας προτάθηκε να είναι η **Γενική Επιτροπή Ορολογίας (ΓΕΟ)**, να υποστηρίζεται από *ιδιαίτερη υπηρεσία* και να εποπτεύεται από έναν **Ανώτατο Υπεύθυνο** του Συστήματος, ο οποίος προτάθηκε να είναι είτε ο **Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας** είτε ο **Υπουργός Παιδείας**.

Στη ΓΕΟ προτεινόταν η συμμετοχή εκπροσώπων της Ακαδημίας και όλων των λοιπών θεσμικών φορέων του ΕΠΟΣ. Ιδιαίτερα το **Γραφείο Επιστημονικών Όρων και Νεολογισμών** της Ακαδημίας προβλεπόταν να αναβαθμιστεί για να παίξει το ρόλο της **γενικής διεπαφής** της Ακαδημίας με το υπόλοιπο Σύστημα, μέσω της οποίας θα περνούσαν όλες οι διεργασίες επικοινωνίας και συνεργασίας με όλα τα άλλα όργανα του Συστήματος.

Κύρια θεματικά όργανα Ορολογίας προτεινόταν να είναι οι **Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας (ΘΕΟ)** η συγκρότηση και λειτουργία των οποίων θα γινόταν με την ευθύνη άλλων αρμόδιων φορέων, Υπουργείων και οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή επιστημονικών συλλογικών φορέων, με θεσμοθετημένη, όμως, την κρατική υποστήριξη (**Φορείς Λειτουργίας ΘΕΟ**).

Στο συνολικό σχεδιασμό θα λαμβάνονταν σοβαρά υπόψη τα θεματικά πεδία της Βάσης **ΙΑΤΕ** της ΕΕ και θα τους δινόταν άμεση προτεραιότητα. Άσχετα αν η ΕΕ – μέσω των υπηρεσιακών κονδυλίων της – χρηματοδοτεί ή όχι την εκπόνηση ελληνικών ισοδύναμων όρων από το έλλειμμα του 1.000.000 όρων στην ΙΑΤΕ, το ελληνικό κράτος έχει χρέος να καλύψει το έλλειμμα αυτό και μάλιστα όσο το δυνατό γρηγορότερα. Για την ελληνική γλώσσα πρόκειται!

Στη σύσταση των **ΘΕΟ** προτεινόταν να αξιοποιηθεί όλη η εργασία που έχει γίνει στις «γραμμές δράσης» του ΕΠΟΣ που αφορούσαν τη δημιουργία των Ανθρώπινων Δικτύων Ορολογίας (**ΑΔΟ**, βλέπε σχήμα 4). Κάθε ΘΕΟ θα μπορούσε να παίξει το ρόλο του «πυρήνα» ενός αντίστοιχου ΑΔΟ. Οι δε ειδικοί και γενικοί αποδέκτες του ΑΔΟ να λειτουργήσουν όπως ακριβώς προβλεπόταν στο ΕΠΟΣ.

Από την αρχή της θεσμοθέτησης του Συστήματος προβλεπόταν να γίνει λειτουργική, οικονομική και θεσμική αναβάθμιση των υπαρχόντων οργάνων που παράγουν έργο ορολογικής και/ή οροπληροφορικής υποδομής (όπως ΕΛΟΤ/ΤΕ21, σχετικές Υπηρεσίες ΙΕΛ και ΕΚΤ) και εντατικοποίηση των εργασιών τους για την υποστήριξη του συστήματος.

Μια ειδική περίπτωση **ΘΕΟ**, που είναι η **πρώτη που θα έπρεπε να λειτουργήσει**, είναι εκείνη που θα προέλθει από την αναβάθμιση της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21 που λειτουργεί με ευθύνη του ΤΕΕ. Με το ΕΠΟΣ προβλεπόταν η επιτροπή αυτή να γίνει το «Ανθρώπινο Δίκτυο για τις Αρχές και Μεθόδους της Ελληνικής Ορολογίας». Η επιτροπή αυτή καλύπτει το θεματικό πεδίο «Ορολογία». Θα μετασχηματιζόταν σε ΘΕΟ με το όνομα «Θεματική Επιτροπή Αρχών και Μεθόδων της Ορολογίας» (**ΘΕΑΜΟ**).

Το έργο της ΘΕΑΜΟ αποτελεί βάση και υποδομή για τη λειτουργία όλων των ΘΕΟ και του Συστήματος

γενικότερα. Το έργο της ΘΕΑΜΟ (που σήμερα είναι στο πρόγραμμα της ΕΛΟΤ/ΤΕ21) είναι να μεταφέρει και προσαρμόσει στην ελληνική γλώσσα και για την ελληνική γλώσσα τα **Διεθνή Πρότυπα** (ISO) που αφορούν **διαγλωσσικές αρχές και μεθόδους** της Ορολογίας, ορογραφίας και λεξικογραφίας, οροπληροφορικές εφαρμογές και διαχείριση γλωσσικών πόρων. Το έργο της ΘΕΑΜΟ είναι θεμελιακό για τη λειτουργία των ΘΕΟ. Με τους σημερινούς ρυθμούς της ΕΛΟΤ/ΤΕ21 (που είναι και συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ) χρειάζονται χρόνια για να μεταφερθούν και προσαρμοστούν στην ελληνική αυτά τα (πάνω από 30) πρότυπα. Με τη λειτουργία της ως ΘΕΑΜΟ, το έργο αυτό θα έπρεπε να ολοκληρωθεί σε λίγους μήνες, δεδομένου ότι μεγάλο μέρος του περιεχομένου των προτύπων αυτών πρέπει να διδαχτεί στα μέλη των ΘΕΟ, πριν αυτές αρχίσουν να παράγουν όρους. Για το σκοπό αυτό έπρεπε η ένταξή της στο Σύστημα να είναι άμεση.

Παράλληλα, στον τομέα των οροπληροφορικών εφαρμογών, το **ΙΕΛ** και το **ΕΚΤ** έπρεπε να προετοιμάσουν υποστηρικτική υποδομή για την *αποθήκευση, διάθεση και διάχυση* των παραγόμενων ελληνικών όρων τόσο στον ελληνικό όσο και στο διεθνή χώρο (σχεδιασμός και λειτουργία κεντρικής τράπεζας όρων, όπως η προβλεπόμενη από το ΕΠΟΣ «Εθνική Βάση Δεδομένων Ορολογίας» (ΕΒΔΟ), ανάπτυξη υποδομής διαδικτύωσης της κεντρικής βάσης με τις υπάρχουσες ήδη θεματικές (Βάσεις ΕΛΕΤΟ, ΕΛΟΤ κ.ά) ή αυτές που θα δημιουργηθούν κατά θεματικό πεδίο.

Υπεύθυνος φορέας για την ορολογική κατάρτιση των μελών των ΘΕΟ προβλεπόταν να καθοριστεί η **ΕΛΕΤΟ**, η οποία παίζει βασικό ρόλο στην επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21 (δηλ. την ΘΕΑΜΟ) και διαθέτει σχετική τεχνογνωσία.

Παράλληλα με την εντατική λειτουργία της ΘΕΑΜΟ, η ΕΛΕΤΟ θα ανέπτυξε κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης, ώστε αμέσως μετά την ίδρυση μιας ΘΕΟ να ακολουθούσε η φάση κατάρτισης των μελών της.

Μετά την έναρξη λειτουργίας του Συστήματος, προβλεπόταν να γίνει μετασχηματισμός υπαρχόντων οργάνων που επιτελούν (ή έχουν επιτελέσει) σημαντικό έργο ορολογικής παραγωγής σε συγκεκριμένους τομείς (όπως ΜΟΤΟ, ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1, ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5, ΙΑΤΡΟΤΕΚ, ...) σε αντίστοιχες ΘΕΟ για τους συγκεκριμένους τομείς και αξιοποίηση των μέχρι σήμερα αποτελεσμάτων των εργασιών τους (έντυπα ορολογικά λεξικά, ορολόγια και γλωσσάρια, ηλεκτρονικές βάσεις όρων). Γενικά, προβλεπόταν να αναβαθμιστεί και όλη η ορολογική δραστηριότητα του ΕΛΟΤ.

Σε όλες τις φάσεις της δημιουργίας και ανάπτυξης του Συστήματος, θα γινόταν πλήρης αξιοποίηση των προηγούμενων εργασιών και προτάσεων και κυρίως των στοιχείων που είχαν συγκεντρωθεί και οργανωθεί στο πλαίσιο του ΕΠΟΣ. Τίποτε από τα προηγούμενα δεν έπρεπε να πάει χαμένο.

Μια ειδική πτυχή του Συστήματος που έπρεπε να μελετηθεί και να τεθεί σε εφαρμογή: ένα πρόγραμμα υποστήριξης της **παρουσίας** της Ελληνικής Γλώσσας *εκεί όπου η γνώση είναι ακόμα εν τω γεννάσθαι*, με θεσμοθέτηση *διεργασιών παρότρυνσης και υποστήριξης* των ενεργών Ελλήνων επιστημόνων να συντάσσουν/εκδίδουν/δημοσιεύουν όλες τις επιστημονικές εργασίες/ανακοινώσεις/δημοσιεύσεις τους **οπωσδήποτε και στα ελληνικά**, παρέχοντας ταυτόχρονα και ένα πρώτο *Λεξιλόγιο προτεινόμενων ελληνικών όρων* ισοδύναμων προς τους ξενόγλωσσους. Τα Λεξιλόγια αυτά με θεσμικές διαδικασίες του Συστήματος θα δημοσιοποιούνταν, σχολιάζονταν, βελτιώνονταν, οριστικοποιούνταν και επικυρώνονταν από την αντίστοιχη ΘΕΟ και από τη ΓΕΟ και, στη συνέχεια, θα διαδίδονταν σε ευρεία κλίμακα μέσω των προβλεπόμενων μηχανισμών διάδοσης.

Για το περιεχόμενο και τις προτάσεις της Ημερίδας της 23^{ης} Μαρτίου 2006 έδειξε ενδιαφέρον ο τότε Υφυπουργός Παιδείας **Γεώργιος Καλός**. Ύστερα από συνάντηση με εκπροσώπους της ΕΛΕΤΟ άρχισε μια

πολύμηνη συνεργασία με στενούς συνεργάτες του Υφυπουργού, η οποία οδήγησε στη σύνταξη ενός Σχεδίου Νόμου για τη δημιουργία – σύμφωνα με τις προτάσεις της ΕΛΕΤΟ – ενός κεντρικού φορέα στο ρόλο του ΕΣΦ (σχήμα 6) με το όνομα «Εθνικός Φορέας Ορολογίας» (ΕΦΟ), ο οποίος θα τελούσε υπό την αιγίδα του ίδιου του Πρωθυπουργού και στους σκοπούς του οποίου θα περιλαμβάνονταν:

- α. ο εθνικός σχεδιασμός για την παραγωγή σύμφωνα με τις αρχές της Ορολογίας, διαγλωσσική αντιστοίχιση, συστηματική αποθήκευση και εκτεταμένη διάδοση ελληνικών δόκιμων όρων, εντός και εκτός Ελλάδος, για όλους τους γνωστικούς κλάδους και
- β. η έγκαιρη δημοσιοποίηση των πορισμάτων για τη διασφάλιση όσο το δυνατόν ευρύτερης συναίνεσης στην αποδοχή των παραγόμενων όρων.

Το Σχέδιο ολοκληρώθηκε και υποβλήθηκε στις 7 Μαρτίου 2007, αλλά τελικά δεν προωθήθηκε από τον Υφυπουργό, ούτε και από τον διάδοχό του. Άλλη μια δυνατή φωνή της ΕΛΕΤΟ – όχι άναρθρη αλλά συνειδητά και μεθοδικά αρθρωμένη – δεν εισακούστηκε τελικά· δεν βρήκε την ποθητή ανταπόκριση.

Η ΕΛΕΤΟ, όμως, δεν θα σταματήσει τις προσπάθειες· δεν της το επιτρέπει το καταστατικό της!

- Με τον ιστότοπό της (www.eleto.gr), που άρχισε να λειτουργεί το 2007 και να αναπτύσσεται συνεχώς παρέχοντας ορολογικές πληροφορίες και ορολογικές γνώσεις,
- με τις τρεις βάσεις όρων TELETERM (τηλεπικοινωνίες), INFORTERM (πληροφορική) και TERMTERM (Ορολογία) των οποίων τη χρήση διαθέτει δωρεάν στο Ίντερνετ (<http://www.eleto.gr/gr/termbases.htm>) και με άλλες που σχεδιάζει να διαθέσει,
- με το Ορόγραμμα, που κυκλοφορεί ανελλιπώς κάθε δύο μήνες και είναι διαθέσιμο στο Ίντερνετ (<http://sfr.ee.teiath.gr/Orogramma0.htm>),
- με τα συνέδρια «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» που διοργανώνει κάθε δύο χρόνια, σε συνεργασία με πολλούς φορείς συνδιοργανωτές
- με τη συνεργασία της με τα Πανεπιστήμια σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών
- με τη συνεργασία της με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς (ΕΛΟΤ, ΙΕΛ, ΤΕΕ, translatum.gr, Ασπρη Λέξη κ.ά.) για τη διοργάνωση συζητήσεων, εκδηλώσεων, ομιλιών και σεμιναρίων που αφορούν την επιστήμη της Ορολογίας, αλλά με επίκεντρο τους ελληνικούς όρους, την ελληνική ορολογία,

θα βρίσκεται συνεχώς στις επάλξεις του αγώνα για την περιγραφή με ελληνικούς όρους κάθε νέας γνώσης που εισάγεται στην ελληνική γλώσσα· ώστε να είναι «σύμμετρη» η ανάπτυξη όλων των «ακτίνων» του αστεριού της· και να είναι το μέλλον της ελληνικής γλώσσας λαμπρό όσο το παρελθόν της...

Ακρώνυμα, αρκτικόλεξα και λοιπές συντομογραφίες

CEN	Comité Européen de Normalisation Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης
CENELEC	Comité Européen de Normalisation Electrotechnique Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης
ΕΙΣ	Εταιρεία Ιατρικών Σπουδών
ΕΚΔΔ	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης
ΕΚΤ	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
ΕΛΕΤΟ	Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας
ΕΛΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης
ΕΛΚΕΠΑ	Ελληνικό Κέντρο Παραγωγικότητας
EN	Euroäische Norm Ευρωπαϊκό Πρότυπο
ΕΠΟΣ	Εθνικό Πρόγραμμα Ορολογικού Συντονισμού

ETSI	European Telecommunication Standards Institute Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων
IEC	International Electrotechnical Commission Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή
IEΛ	Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου
ISO	International Organization for Standardization Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης
ITU	International Telecommunication Union Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών
ΜΟΤΟ	Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
ΠΣΔΜ-Η	Πανελλήνιος Σύλλογος Διπλωματούχων Μηχανολόγων-Ηλεκτρολόγων
ΤΕΕ	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

Λεξιλόγιο ισοδύναμων ελληνικών και αγγλικών όρων

Ελληνικός όρος	Αγγλικός όρος
αναζήτηση	search
αναφόρτωση	uploading
αντικείμενο	object
άντληση	retrieval
αποστολέας	sender
βάση δεδομένων	data base
βάση ορολογικών δεδομένων	terminological data base, term base
γενική γλώσσα	general language
γενικό λεξικό	general dictionary
γένος	genus
γλώσσα	language
γλώσσα αναζήτησης	search language
γλωσσικοί πόροι	language resources
γνώση, γνώσεις	knowledge
δέκτης	receiver
διαδικτύωση	internetworking
διαπεδιακή επικοινωνία	inter-field communication
διασύνδεση	interconnection
διεπαφή	interface
διεργασία	process
δομή	structure
είδια γλωσσικά μέσα έκφρασης	specific linguistic means of expression
ειδική γλώσσα	special language
είδος	species
ένα προς ένα αντιστοιχία	one-to-one correspondence
έννοια	concept
ένωση {συνόλων}	union {of sets}
επεξεργασία	processing
επιγραμμικό λεξικό	on line dictionary
εργαλείο πλοήγησης	navigational tool
ηλεκτρονικές τραπεζικές συναλλαγές	e-banking
ηλεκτρονική μάθηση	e-learning
ηλεκτρονικό βιβλίο	e-book
ηλεκτρονικό εμπόριο	e-commerce
ηλεκτρονικό κατάστημα	e-shop
ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	e-mail
θεματικό πεδίο	subject field
θησαυρός	thesaurus

Ίντερνετ, Διαδίκτυο	Internet
ισοδύναμος όρος	equivalent term
ιστόθυρα	portal
ιστότοπος	web site, site
κανάλι μετάδοσης	transmission channel
κατασημαίνω	designate {v.}
κατασημαίνω λεκτικά	designate verbally {v.}
κατασήμανση	designation
καταφόρτωση	downloading
Κοινωνία της Πληροφορίας	Information Society
λεκτική κατασήμανση	verbal designation
λεξικό	dictionary
Λογική	Logic
λογισμικό εργαλείο	software tool
μηχανή αναζήτησης	search machine
μονόγλωσσο λεξικό	monolingual dictionary
μονόλεκτο, δίλεκτο, πολύλεκτο	monolect, dilect, polylect
νεολογισμός	neologism, newterm
όνομα	name, apellation
ονοματοδοτώ	name {v.}
ορισμός	definition
οροδοτώ	term {v.}
Ορολογία	Terminology
ορολογικά δεδομένα	terminological data
ορολογική εργασία	terminological work
ορολογικό γλωσσάριο	glossary
ορολογικό λεξικό	terminological dictionary
ορολογικό λεξιλόγιο	terminological vocabulary
ορολόγιο	terminology
όρος	term
παγκόσμιος (διαδικτυακός) ιστός	worldwide web
παραλήπτης	recipient
παράσταση	representation
περιεχόμενο	content
πληροφορία	information
πληροφορικοποιώ	computerize
πολύγλωσσο λεξικό	multilingual dictionary
πολυλεκτική μονάδα	polylectic unit, multi-word unit
πομπός	transmitter
πρόσβαση στο Ίντερνετ	Internet access
προσωπικός ηλεκτρονικός υπολογιστής	personal computer, PC
σύμβολο	symbol
συντακτικά γνωρίσματα	syntactic features
σύστημα εννοιών	concept system, system of concepts
σχέση γένους-είδους	genus-species relation, generic relation
Τεχνολογία Πληροφοριών	Information Technology
τράπεζα δεδομένων	data bank
τράπεζα ορολογικών δεδομένων	terminological data bank, term bank
τυποποίηση	standardization
υφολογικά γνωρίσματα	stylistic features
φρασεολόγιο	phraseology
χρηστο-δικτυακή διεπαφή	user-network interface
ψηφιακά δεδομένα	digital data

Παραπομπές

- [1] ISO 1087-1:2000, *Terminology work – Vocabulary – Part 1: Theory and application*
Αντίστοιχο Ελληνικό Πρότυπο ΕΛΟΤ 561.01:2006, *Ορολογική εργασία – Λεξιλόγιο – Μέρος 1: Θεωρία και εφαρμογή*
- [2] Γ. Μπαμπινιώτης, *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*, Κέντρο Λεξικολογίας, Αθήνα, 1998
- [3] Κ. Βαλεοντής, *Ανάλυση των βασικών αρχών της Τεχνικής Ορολογίας*, Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ), Αθήνα, 1988
- [4] Ευστρ. Τσακαλώτος, *Λατινοελληνικόν λεξικόν*, Εκδ. Οίκος ΣΠΥΡΟΥ ΔΑΡΕΜΑ, Αθήνα
- [5] Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΣ, *Μέγα λεξικόν όλης της ελληνικής γλώσσας*, Χ. Τεγόπουλος – Β. Ασημακόπουλος, 1964
- [6] Μαριάννα Κατσογιάννου, Ελένη Ευθυμίου, *Θεωρία, μέθοδοι και πρακτικές της ορολογίας*, Τόμος «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ: ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ», Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ), Εκδόσεις Καστανιώτη, 2003
- [7] Β. Α. Φιλόπουλος, *Terminology versus standardization*, Πρακτικά του συνεδρίου *Conference on co-operation in the field of terminology in Europe*, European Association for Terminology (EAFT), Paris, 1999
- [8] ISO 704:2000, *Terminology work – Principles and methods*
Αντίστοιχο Σχέδιο Ελληνικού Προτύπου ΕΛΟΤ 402:2008, *Ορολογική εργασία – Αρχές και μέθοδοι*
- [9] Ε. Π. Παπανούτσος, *Λογική*, Εκδόσεις «ΔΩΔΩΝΗ» ΑΘΗΝΑ, 1974
- [10] IEC 50(701): «*Telecommunications – Terminology – Part 1: Telecommunications, channels and networks*»
- [11] ΕΛΟΤ 1300.1: «*Τηλεπικοινωνίες – Ορολογία – Μέρος 1: Τηλεπικοινωνίες, κανάλια και δίκτυα*»
- [12] Κ. Βαλεοντής, Β. Α. Φιλόπουλος, *Πρόσφατες εξελίξεις για τη δημιουργία ελληνικών όρων και η Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας*, Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 2001
- [13] Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), *Καταστατικό, Αρχικό – Έκδοση 1992, Αναθεωρημένο – Έκδοση 2003*
- [14] Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), *Πρακτικά 1^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Έκδοση ΕΛΕΤΟ, Αθήνα 1997*
- [15] Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), *Πρακτικά 2^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Έκδοση ΕΛΕΤΟ, Αθήνα 1999*
- [16] Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), *Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Έκδοση ΕΛΕΤΟ, Αθήνα 2001*
- [17] Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), *Πρακτικά 4^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Έκδοση ΕΛΕΤΟ–ΤΕΕ, Αθήνα 2003*
- [18] Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), *Πρακτικά 5^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Έκδοση ΕΛΕΤΟ–ΤΕΕ, Αθήνα 2005*
- [19] Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), *Πρακτικά 6^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Έκδοση ΕΛΕΤΟ–ΤΕΕ, Αθήνα 2007*
- [20] Κ. Βαλεοντής, «*Το Επιχειρησιακό Σχέδιο Ορολογίας του Εθνικού Προγράμματος Ορολογικού Συντονισμού (ΕΠΟΣ)*», Πρακτικά 3^{ου} Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», Αθήνα 2001
- [21] CEN/ISSS WS-ADNOM, *Draft CWA for public review – 2005-12-06 – 121*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΟΡΩΝ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Πίνακας 1 – Λέξεις από διάφορα θεματικά πεδία στο γενικό Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Έκδοση 1998 (Γ. Μπαμπινιώτη)
(Δείγμα: 5 σελίδες του λεξικού Γ. Μπαμπινιώτη, τυχαία επιλεγμένες–
Σύνολο λέξεων στις 5 σελίδες: 123
Σύνολο λέξεων από διάφορα θεματικά πεδία: 46)

Λέξη	Θεματικά Πεδία	Συχνότητα χρήσης 1: μεγάλη 2: μέτρια 3: μικρή	Σελίδα του Λεξικού
επίθεση	στρατός	1	653
επιθετικός	στρατός	1	653
επίθετο	γραμματική, γλωσσολογία	1	653
επιθεώρηση	στρατός, θέατρο, εκπαίδευση	1	653
επιθεωρητής	στρατός, εκπαίδευση	1	653
επιθεωρώ	στρατός, θέατρο, εκπαίδευση	1	653
μουσουλμανισμός	θρησκείες	1	1137
μουσουλμάνος	θρησκείες	1	1137
συμπίεση	φυσική, μηχανική, πληροφορική	1	1709
σύμπλεγμα	ψυχολογία	1	1709
συμπλέκτης	αυτοκίνηση	1	1709
φωταγωγός	οικοδομική, αρχιτεκτονική	1	1942
φωταέριο	χημεία	1	1942
φωτισμός	φυσική	1	1942
γεννήτρια	ηλεκτροτεχνία, τηλεπικοινωνίες	2	414
επιθεωρησιακός	θέατρο	2	653
επιθεωρησιογράφος	θέατρο	2	653
επιθηλιακός	ιατρική	2	653
επιθήλιο	ιατρική	2	653
επιθηλίωμα	ιατρική	2	653
μουσικοσυνθέτης	μουσική	2	1137
μουσίτσα	εντομολογία	2	1137
μουσμουλιά	φυτολογία	2	1137
μούσμουλο	φυτολογία	2	1137
μουσουργός	μουσική	2	1137
μουσόφιλος	μουσική	2	1137
μουσώνας	γεωγραφία	2	1137
συμπιεστής	μηχανές	2	1709
συμπιεστικός	φυσική, μηχανική, πληροφορική	2	1709
συμπιεστός	φυσική	2	1709
συμπιεστότητα	φυσική	2	1709
συμπλεγματικός	ψυχολογία	2	1709
συμπλεκτικός	γλωσσολογία	2	1709
σύμπλευση	ναυσιπλοΐα	2	1709
συμπλέω	ναυσιπλοΐα	2	1709
συμπλοιοκτησία	ναυσιπλοΐα	2	1709
επιζωοτία	ζωολογία, κτηνιατρική	3	653
επίθεμα	ιατρική	3	653
επίθημα	γλωσσολογία	3	653
μουσκέτο	οπλα, στρατός	3	1137
μουσόληπτος	ποίηση, τέχνη	3	1137
μουσοτραφής	ποίηση, τέχνη	3	1137
συμπίλημα	λογοτεχνία, κριτική	3	1709
συμπιλώ	λογοτεχνία, κριτική	3	1709
συμπληρωματισμός	γλωσσολογία	3	1709
φωταύγεια	φυσική	3	1942

**Πίνακας 2 – Ειδικά θεματικά πεδία
και συχνότητα εμφάνισής τους σε δείγμα 5 σελίδων από το γενικό
Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (Γ. Μπαμπινιώτη)**

Θεματικά Πεδία	αρ.
ιατρική	4
φυσική	4
γλωσσολογία	3
μουσική	3
ναυσιπλοΐα	3
θέατρο	2
θρησκείες	2
λογοτεχνία, κριτική	2
ποίηση, τέχνη	2
στρατός	2
στρατός, θέατρο, εκπαίδευση	2
φυσική, μηχανική, πληροφορική	2
φυτολογία	2
ψυχολογία	2
αυτοκίνηση	1
γεωγραφία	1
γραμματική, γλωσσολογία	1
εντομολογία	1
ζωολογία, κτηνιατρική	1
ηλεκτροτεχνία, τηλεπικοινωνίες	1
μηχανές	1
οικοδομική, αρχιτεκτονική	1
οπλα, στρατός	1
στρατός, εκπαίδευση	1
χημεία	1

**Πίνακας 3 – Δείγμα 5 σελίδων από το γενικό
Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (Γ. Μπαμπινιώτη)**

Σελίδα	Σύνολο λέξεων	Ειδικοί όροι
414	17	1
653	31	14
1137	34	12
1709	24	15
1942	17	4
Σύνολα	123	46

Κ. Βαλεοντής

Φυσικός-Ηλεκτρονικός

Υπεύθυνος των Ομάδων Ορολογίας: ΜΟΤΟ, ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1, ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5

Μέλος της Επιτροπής ΕΛΟΤ-ΤΕΕ/ΤΕ21 «Αρχές Ορολογίας»

Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ

Διεύθυνση: Καραμανλάκη 18, 112 53 ΑΘΗΝΑ

Αρ. Τηλεφ.: 2108662069, 6974321009

Ηλ.Ταχ.: valeonti@otenet.gr